

Illa famē vacuo pellit virtutis ab ore,
 Aethereis faciat fructibus vna viros.
 Seu fortuna tibi vernante indulgeat ore,
 Seute damnorum grandine saeva petat,
 Num crucis aspectas vacuos solamine ramos?
 Esuriem sterilis quem sinit illa pati?
 Ergo fames sterili quicumque sub arbore mūdi,
 Roboratur differs plena subire Crucis?
 Sed tantū hos mersis fructus quid distulit oris?
 Ipsis nam plenus calicus hortus erat.
 Obstitit hos ferri coitus miserabilis vsus,
 Et natura Venus labis amica tuæ.
 Hi duo prædones rapiabant æthere missum
 Virgineæ sæcli per freta mercis onus.
 Tum rex classe petens terrarū coelicus orbem
 Piratam medio mersit verumq; salo.
 Machina & , hostile qua mersit in æquore classē,
 Numinis est virtus, præsidiumq; crucis.
 Virginei q; ducis custodia magna pudoris,
 Hostis nam veneris maximus ille fuit.
 Virginis & partus mundæ, quæ prima sub ænis
 Virgineum teneris noberat vna decus.

Sed dux naufragio naues cœlestis ab omni

Tutas ex lignis condidit ille crucis.

Sic & iter reddens securum à furibus omne

Implevit terras mercibus inde nouis.

Est Crux ergo rates, superis quæ vexit ab oris

Nobile sub terras virginitatis onus.

Electū quæ aurū puri portauit amoris;

Quod nil terreni facis amoris habet.

Et gemmam, scelerū qua sanguis sistitur ater;

Ne fluat vberior tempus in omne, vetat.

Ole. 4ta Obstat, ne scelerum tangat cruor ipse cruorem;

Mergat & assiduis fluxibus inde malos.

Mirrha, quæ scelerum mœtem putredine seruat,

Fœrida ne stygio fiat & esca cant.

Ac rē aloes succū, nimium qui pellit amaro

Pessima corde reos crimina flere viros.

Sanctarū quæ precum thus, & meditaminis alti,

Cuius vel cœlos fumus odoros adit.

Cinnoma, clade quibus quò plus extunditur acri

Pectus, eò suavi flagrat odore magis.

Fuso purpureas ob Christū sanguine vestes,

Terrenus decoris quicquid & orbis habet.

Quem extinctū fleuit Iephtis sine prole pudorē, Iud. 11. 31
 Nunc sacrat hunc alacri pectore virgo Deo.
 Lata parens ducit choreas ecclesia festas,
 Longius & gemino gaudia mense capit,
 Cum sua fecundos veneris contemnere lectos,
 Et voluit supero nubere nata duci,
 At tibi ne partum rapiat pirata pudorem,
 Terga dato veneri, parcus & esto tibi.
 Nam fuga sola potest superare libidinis aestus,
 Qui venerem aggreditur, sepius ille cadit.
 Nempe alios mentis bellādo vincimus hostes,
 At venerem, solus qui fugit, exuperat.
 Munera ne sumas veneris, ne verba legati
 Audi, scripta cirò rumpito nulla legas.
 Necum hac dulcisona sermones protrahere longos;
 Ne fige in vultus lumina purpureos.
 Ianua sunt oculi, sunt aures ianua mortis,
 Qua Cytherea grauis pectora pestis adit.
 Cecus Acidalia cæco minus vritur igne,
 Aspectu incantos, durius illa ferit.
 Quò venerē fugias si nescis, mente sepulchrum
 Nunc pete, quod supera mox sine luce coles.

Hinc animo discede stygē, qua mergitur ille,
Cui libuit videri se dare more suis.

Gaudia tum superūm, vitreosq; ascende penates,
Quos mēs virgineo clara nitore subit.

Virgineumq; decus sequitur per lilia felix
Agnum cœlestem quolibet ire parat.

Quisquis ad hastacito meditamine cōfugit arces
Hunc trucidis Idaliæ machina nulla ferit.

Iure cupit vates, nocuus dum vivit, Avernum
Intret, ut à vitis flectat ad æqua pedem.

Hunc monet, ut vivus stygias descēdat in oras,
Ne tristi inuitus morte feratur eò.

Numinis ut lachrimis iram rex flexit hebraus,
Distulit & gelidæ tristia damna necis.

Distulit augendo vitæ tria lustrante
Natura, atq; hostes exuperare potens.

Munere ne vitæ cumulata vellet abuti,
Tartareas animo novit adire fores.

Non aliò nilius venies quàm in tartara mēte,
Letaq; syderei regna demde poli.

Nō vana hinc crediens animus, nec turpia narrat,
Sed quibus ad iustum sæpe vocamur opus.

Apost 4
2.

Psal. 14.
c.

Esa. 38.
a.

Quam sibi consuluit, mentis qui pendet ab ore,
Dum quæ tartareo vidit in orbe, refert.

At sibi quam nocuit, vano qui pendet ab ore,
Dum quæ hîc delirat stulta caterua, refert.

Commodius nullas diuûm peregrinus in ædes

Ibis, quam barathrû, quam, mihi crede, poliû.

Nam dum lentus abes stygio peregrinus in orbe,

Auc supero, dũ quæ is, dũ quoquæ mête redis,

Non animo pateris læsus, nec corpore damnum,

Fama tibi, virtus, res quoquæ tuta manet.

Huc vidua, ergo senex, huc pergat virgo puella,

Huc & conditio quem nimis vrget inops.

Corporis, & rerum ne obstet defectus, & ætas,

Nec viduus mœror, virgineusquæ pudor.

Dum fugit aspectû mœchæ stimulantis hebræus Gen. 19

Castus, dum et sũmo te gmine nudus abit, ca

Vt venerem fugiat, qui sordes istius odit,

Admonet & rebus luxuriare sinat.

Acre sui exitium mensas venus horret ineptas,

Te absquæ Ceres friget, te sine Bacche venus.

Magna parat ventri quisquis conuiuia pingui,

Sæpe cupido procax istius hospes erit.

Non inuitatus veniet conuiuia molestus,
 Miscabit varus turpia voracibus.
 Occultum in pectus saturi spirabit amorem,
 Oreq; tum Bacchus, corde bibetur amor.
 Indivisa gulam comes insectatur amicam,
 Cum saturo iungit foedera ventre Venus.
 Namq; cupido gulam cunctis prae mittit amicam,
 Nam solet hospitium nemo negare gulae.
 Scilicet ut mentis recludat claustra pudicae
 Turmis, & veneris sordibus omni generis.
 Moechia post epulas aditu, incestus, supra, raptus
 Facto intrat, quicquid mittit et ipsa Venus.
 Si sola, & vacuo peteret Venus ostia ventris,
 Truderet hanc longè pectore castus homo.
 Caulatro cum puerum dices prae mittit in ades,
 Ut tacita valvas nocte recludat hero.
 Nam siquæ fama nouit, seu nomine furem,
 Seu facie, hospitio quisq; fouere cauet.
 Nepe gula est scelerum, fateor, nõ pessima labes,
 Pessima sed secum crimina saepe trahit.
 Plurima proposito ventris repletio casto,
 Saepius & victrix horrida bella mouet.

Plenus enim venter princeps nimis ille *Quorum* Hier. 52
c.
Diruit & mentis mœnia quæq; piæ.

Nec solet hic hostis monitis, nec cedere telis,

Herbam sed longa porrigit ille fame.

Memouet ad risum, castum qui pectus amare

Asserit, & varijs se replet inde cibus.

Quis stultū haud, dicat flāmis q̄ ligna ministrat,

Quastamen extingui protinus ipse cupit.

Stultior at, veneris flammās qui perdere quærit,

Et satur escarum sordida frusta vomit.

Fallere te noli, venerator nemo nitoris

V. nā virginei, ventris & esse potest.

Lentaq; (si qua fides vero est) procul ocia trude,

Ipsis nam veneri ianua certa patet.

Si David haud belli secretus carperet ista,

Non turpis mœchus, non homicida foret.

2. rego
11. 2.

Desidia, atq; epulæ Cytheræ regna tuentur,

Hæc si absunt, cum ipsa matre cupidoperit.

Quin veneris cūctas procul, o procul exige causas,

Si custos casti pectoris esse cupis.

Has etenim quicūq; cauent, non corpora solium

In venerem, castas immo secuntur apes.

Radices veluti, non ramos cadere debet,
 Robora qui penitus celsaperire cupit.
 Vincere sic venerem tentat, peccataque frustra,
 Qui nõ fontẽ horũ, principiumquẽ cauet.
 Ocia non veneris tantum torpentia fiunt,
 Sed, mihi crede, omnis ianua lata mali.
 Nam qui desidia lentus torpescit inertis,
 Eethiferis iaculis dæmonis iste patet.
 Ut potuit quisquã certo configere telo
 Hostem, qui cessat, nec sua mēbra mouet.
 Ast in eum frustrapergit vibrare sagittas,
 Cui se est in varios cura mouere locos.
 Sic mentem assensu configit criminis hostis,
 Quæ vacat, in nullu pigra mouetur opus.
 Quæ tamẽ haud cessat, se factis occupat aquis,
 Seuis in hanc Dæmon irrita tela vibrat.
 Hostibus oppressam naturã, & crimine lapsã
 Valde labore. Deus mōstrat egere pio,
 Crimine dum vacuo, telis nec carnis Adamo
 Percussio, fugiat ocia lenta, iubet.
 Nã iubet, ut vigilans pomaria seruet amena,
 Latus & assiduè pulchra vireta colat.

Hostes hebrææ cunctos extinguere gentis Iud. 30a
 Promissaq; Deus trudere parsit humo.
 Ne sicura feri nimium torpesceret hostis
 Nil & agendo sequi disceret illa malum.
 Ne victrix hominum, solū qui corpora perdunt,
 Turpius à scelerum agmine victa foret.
 Corpora perpetuo se agitant cœlestia motu,
 Nil hominem præter orbe vacare vides.
 Nos ad opus reuocant ratione carentia pigros,
 Oci inimica nimis ocia nostra notant.
 Non caro, cui bello civili certat ubique
 Mens, tantū parci vincitur arte cibi, Gal. 5. c.
 Sed quoque gens Erebi scelerum foriissima telis,
 Et rerum seculi dira cupido cadit.
 Vt rabiem superet mundanum dogma sequentū,
 Ieiunam vates currit ad esuriam. Pl. 34. b
 Solo hominis sputo ieiuni ut frigidus anguis
 Tabifera infectus protinus ora perit.
 Sic ieiuna potest vitij mens, venter & esca
 Vincere serpentem damona tartareum.
 Vi huius ieiuni dominus testatur acerbum,
 Et precibus trudi damona posse foras. Mar. 9. c.

Mat. 4. Idq; docet, vafrū superat cum daemona multis
Lucibus, & vacuus noctibus ille cibi.

Nos quoq; non blandis operiri in luxibus hostē,
Sed vitæ potius asperitate monet.

Hostibus vi lato multis non calle resistit,
Host amen angusto territat vnus homo.

Sic quoq; per vastos luxus quicumq; vagatur,
Hic hostes animæ tres superare nequit.

At qui temperie rerum persistit in arcta,
Istorum assultus comprimit ille trium.

Vtile et huic pugna est gelidos meminisse liquores.
Quos tua stillabit te moriente caro.

Iob. 24.
c. His & aqua stygiæ virosam adiunge paludis,
Qua fontē in flammis dis regelante rapit.

His namq; extingues, pernatū mater amorem
Quas Venus ardentes mittit in oſa faces.

Principijs obsta, venienti præuius hosti
Occure, & longe finibus arce tuis.

Si Venus optatam mentis semel occupat arcem,
Aut nunquam, aut serò truditur inde procul.

Perdere qui nouit serpentem vulnere primo,
Non corpus frustra, sed ferit ille caput.

Hostis nã geminat nequicquã in corpore plagas,

Qui mouet antiquis praelia sera malis.

At mox qui scelerũ primis aggressibus obstat,

Tartarei colubri percutit ille caput.

Ad lapidem Christum vates allidere paruos

Hostis principio nos docet ille dolos.

Pf. 136.
b.

Hos iace & ad lapidem, qui te iam putre cadauer

Fercula voluocum comprimet atra diu.

Id monet & sapiens parua sub nomine vulpis,

Quam teneram laqueis præcipit ille capi.

Cant. 2.
d.

Callida ne vulpes crescens tentatio perdat

Fructus, quos vber vinea mentis habet.

Vt colubri insidias, bellum et prædixit acerbũ,

Cædendum dominus prodidit esse caput.

Gen. 3.
c.

Hoc genus antiquum pugnandi rursus in hoste

Nos dux æthereo missus ab orbe docet,

Dum mox hic veris properat confundere dictis

Mendaci quicquid obijcit ille pater.

Mat. 4.
d.

Hostis adhuc labijs fallacia verba tenebat.

Cum heros responsis doctior ora premit.

Nam vix ter gladiũ frustra vibrauerat hostis,

Torquet in hunc verbi cũ Deus arma sacri.

Extulerat linguis vix squammea colla trifidus

Anguis, vitæ arcem cum ferit ille caput.

Tabifico nigrum vix fuderat ore uenenum,

Dum subita antidotum fortius arte parat.

Mox belli solers hostilibus obuiat ausis,

Nil differt tacitos antè cauere dolos.

Se capite hic quoniam periturum vulnere caso

Scit, seruare istud maxima cura fuit,

Hoc tegit ille dolis, simulat quoq; fraude legatū

Lucis principio, miscet iniqua p̄ys.

2. Cor.
11. c.

Nonnè caput texit, cū inquit. Si es uuminis alii

Filius, in molles vertito saxa dapes.

Mat. 4.
2.

Res pia nanque fami succurrere pane videtur,

Vim quoque diuinam promere prodigijs

Toxica sed dulci sub victu nigra latebant,

Christum nanque putat se dare posse gula.

Aut aliter temere perituros querere victus,

Quàm Deus instituit consuluisse fami.

Aut frustra nūquam flectenda á crimine pesti

Montibus in vacuis edere signa virūm.

Si gladiū nescis, Christus quem præbet in hostes,

Est doctrina potens, quam sacra scripta notat

Hoc siquidē æthereus ductor præcingitur ense,
 Hunc vibrat, hoc hostes territat ille suos.
 Ars tibi si tiro versandi deficit huius
 Ensis, nostra memor dogmata mente tene.
 Fraudibus oppositos detorque hostilibus ictus,
 Hic usus tales commodus ensis habes.
 Si te forte gula telis aggreditur hostis,
 Obijce temperiē, quā sacra charta refert.
 Si monet inflari nimium te mente superba,
 Sacro humilis laudes codice sume viri.
 Si te labe iubet veneris sordescere fœda,
 Pro gladio casti dicta pudoris habe.
 At nimis infestam venerē si senseris, audi,
 Te nunc tormentum forte docebo genus.
 Hoc domini ex duris tormētum confice clavis,
 Materiem & casus qua fuit, hasta dabit.
 Ex illo sphaeram vibrandam excide sepulchro,
 Quod tua quàm primū durius ossa premet.
 Exagitant orbem fiet de pulvere nitrum,
 In quem est vertendū corpus inane tuum.
 Hoc & tartareo nimis inflammabitur igne,
 Quo ardebit veneris cultor ubiq; miser.

Hoc si tormentum Cypriæ torquebis in arcem;
 A Equabis victor hanc, mihi crede, solo.

rohi. 49.
 b. Virtus & in lumbis veneris cui est sede petulcis;
 Hostem hæc terrebit machina dira sonu.

Si quoque Virgineum mentis seruare pudorem
 Vis, & sollicitus ipse cauere cupis,

Ne sathana, aut demens iungatur adultera mundo;
 Spernat & ætheri fœdera coniugij.

Neuè caro fungens fallacis munere lenæ
 Incestu mentem turpet iniqua leuem,

Mens superum assiduo repetat meditamine sponsu;
 Illius & caueat deseruisse latus.

Gen. 3.
 a. b. Dum serpens pulchram decepit callidus Euam;
 Prudenti solam remur abesse viro.

Si non fortè graui discederet Eua marito,
 Hanc non auderet hostis adire dolis.

Et menti, sponsum donec complectitur altum,
 Non valet insidijs demon obesse suis.

Nempe fides credit cœlesti nubere regi
 Mentem, dum sacris spõte lauatur aquis.

Cum menses ergo aliquæ sequitur rea criminis hoste,
 Tunc fit sydereis per fida mœcha Deo.

Verum temperies luxus communis, in hostes

Denictrix omnes horrida bella mouet.

Dux bellaturam præcidi pelle cateruam

Iosus. b

Iussit id hebræus luxuriante monens.

ca

Bellaturam inquam septēplicas agmina gentis,

Quæretulit menti quicquid obesse solet.

Cū properat Moses phariū oppugnare tyrannū,

EXO. 4.

Angelus antè iubet, fiat apella satus.

f.

Tum neq; prole fruens chara permittitur ille,

Coniuge nec molli prælia dura gerat.

Is nam solus abit, superūm vi cogitur vxor

EXO. 4.

Cum tenera ad patrios prole redire lares.

f.

Luxuriare vetat superus tum crimine ductor,

Tum rebus, qui hostes vincere mentis auet.

Et iubet interius præcidere pectore luxus,

Luxusq; exterius corpore quicquid habet.

Circuncidi animæ prolem quoq; præcipit actus,

Et quæ mens votis gignere fata solet.

Et procul immodicum sobolis depellat amorem,

Quæq; animum pergūt frangere mollicie.

Qui ducis hæc spernet stultus præcepta superni,

Ducet in hostilem irrita bella manum.

Caus quisquam imbelli rerum si pondere pressus
Hostibus incassum tentet obesse suis.

Ne tibi dure scat rerum parcissimus usus,
Intantos cui hostes convenit, arma pares.

Nam cui pugna instat, si cunctis abstinet ultro,
Premia quæ cupidum fluxa parare vetant.

1. Cor. 9
d.

Non decet hunc luxus bello moderamen inepti,
Aethere quem nullo sine bravia manent?

Vnum sed belli documētum præ omnibus vñ,
Quod dicam propterea mente reconde memor.

Cum tibi ducendum fuerit certamen in hostes,
Confidas proprijs viribus, ipse caue.

Quin diffide tibi gladijs diffide virorum,
Et spem diuina ponito tutus ope.

1. Reg.
37. c.

David ut hoc moneat, spernit Sauli arma superbi
Hosti moturus horrida bella fero.

Fisus ille Deo, humanis spē ponit in armis
Nullam, pastoris mitia signa gerit.

Hicruit exuvijs Sauli protectus in hostes,
Soli certamen qui sibi fisus adit.

At clypeum Sauli gestamen inutile ponit,
Robore qui summi pendet vbi j. Det.

Nemo cadit satanae confossus turpius ense,
 Quàm qui bello unum se putat esse satis.
 Talibus ite Petrus ad bellum circumdatus armis,
 Cum dominum ancilla territus ore negat. 102.18.60
 Sed res exequitur nemo præclarius illo,
 Qui nihil in sese nouit habere spei.
 Non meo (ait psaltes) sperabo superbus in arcu, Pl. 41. b
 Non me hic seruabit ensis, at ipse Deus.
 Spes omnes palmae fessorem fallit inani,
 Debile præsidium dextra gigantis habet. Pl. 33.
 Non sibi seruabit tumida virtute salutem,
 Viribus & frustra nititur ille suis.
 Sine arma ergo alijs quæuis, sit machina quæuis,
 Numinis armipotens non nisi dextra mihi.
 Nã qui spes posuere in equis, et curribus omnẽ,
 Hostili cæsi ense ruere solo. Pl. 23. b
 At nos victores, digni nescire ruinas
 Stamus, firma quibus spes fuit ipse Deus.
 Nil sibi confidit, quo armis non fortior alter,
 Consciens humanae debilitatis erat.
 Nam sibi diffisis succurrere nouerat ultro,
 Sed dextram elatis iure negare Deum.

Si quis enim tumidus vires ostentet, & arma,
 Quem tali immeritâ ferre iuuabit opem?

I. COR. 13.
 d.

Quo me cognoui magis (inquit Paulus) inermem,
 Fortis eò supera sum magè factus ope.

Ergo debilitate mea lætabor inertis,
 Pectus vti virtus roboret alta meum.

EXO. 15.
 d.

Vmbra crucis lignū fluvium dulcauit amarum,
 Quem pepulit longâ turba bibendo sitim.

Temperat horrendos cladis dulcedine fluctus,
 Lethiferas dulces Crux mihi reddit aquas.

Hos iam nunc latices populus letissimus haurit,
 Tangere quos summis fugerat antè labris.

Cui magis haud torrēs dulcescat melle ministros,
 Perplacido tantus quem bibit ore Deus?

Rhinoceros veluti potâs vbi contigit vndas
 Cornu, quadrupedum cætera turba bibit.

Haud secus & Christus mortis cū sorbuit vndas
 Has prior & cornu pertigit ille Crucis,

Audet homo fluctus lethi potare tumentes,
 His nil fert damni mēs, neq; turget aquis.

Ille diu intactas sitiēs speravit ad vndas,
 Donec rhinoceros has bibit æthereus.

Quemq; sitis dudum fidei torrebat anhela,
 Flumine martyrii sidera plenus adit.
 Toxicanam, demō lymphisquæ miscuit hostis,
 Prouidus antidoto dux tulit ille Crucis.
 Pocula ne seruus timuisset mixta veneno,
 Incolumis dominus sorbuit illa prius.
 O amor, o pietas nostris bene prouida rebus,
 Libator famulo vult Deus esse suo.
 Munus & hoc tantum primatibus ille reliquit
 Libandi rediens clara sub astra Deus.
 Nam decet hos semper primis attingere labris,
 Quæ bibat ut placido subditus ore, volunt.
 Dulcia sed proceres libant, non acria molles,
 Tradere & hoc vulgo non pudet officium.
 Quæ Deus ò quoties propinat, respuit æger,
 Dum qui prælibet pharmaca, nullus adest.
 Corticis ob lignum ferrū de more natauit,
 Obq; Crucē haud mūdi naufraga mēs fit aquis.
 Ligna, quæ traxit iustū de fluctibus, archa
 Hoc typicē munus detulit illa Crucis.
 Christiades letus damnorum nauigat æquor,
 Naue Crucis, sæcli per mare tutus abit.

4. reg. 6.
2.

Gen. 6.
7. & 8.

Si pater est custos, natus si nauiger ille,
 Pro rate Crux, sanctus spiritus aura fauens,
 Quis timeat mundi mergi, quis carnis in unda?
 Quis queat in praedam demonis ire trucis?
 Quin his nauta dei Scyllam, vitatq; charybdin,
 Saluus & aethereum deniq; litus adit.

Illanec, ut remora, sublimem nauis ad aethram
 Terreno cursus sistit amore leues.

Si Deus est (inquit vates) pugnator in hostes,
 Quis me turbabit durus ab hoste timor?

Ps. 26. 2
 Ps. 117. 2

Gurgite si medio ponam vestigia mortis,
 Nil metuam, quonia tu mihi nume ades.

Psal. 22
 a.

Horridus ut fluctus turgescere sensit echinas,
 His ne iactetur, paruula saxa vehit.

Saxa petit, firmis cautes amplexibus ambit
 Firmas, sic tumidae damna repellit aquae.

Quisquis & aethereum lapide complectitur illu,
 Qui nostri in ligno cesus amore fuit,

Non huc ad scelerum duras collidere rupes
 Fortune nimum seua procella potest.

Hoc genus aufugij sub nomine monstrat echini
 Psaltes, confugium cui lapis esse solet.

Psal. 103
 b.

Quàm sibi consuluit, mentis qui pendet ab ore,
 Dum quæ tartareo vidit in orbe, refert.
 At sibi quàm nocuit, vano qui pendet ab ore,
 Dum quæ hic deliræ stulta cæterna, refert.
 Commodius nullas diuùm peregrinus in aedes
 Ibis, quàm barathrū, quàm, mihi crede, poliū.
 Nam dum lentus abes stygio peregrinus in orbe,
 Aut supero, dū quæ is, dū quoquæ mære redis,
 Non animo pateris læsus, nec corpore damnus,
 Fama tibi, virtus, res quoquæ tuta manet.
 Huc vidua, ergo senex, huc pergat virgo puella,
 Huc & conditio quem nimis vrget inops.
 Corporis, & rerum ne obstat defectus, & ætas,
 Nec viduus mæror, virgineusquæ pudor.
 Dum fugit aspectū mæchæ stimulantis hebræus
 Castus, dum et sūmo regmine nudus abit, Gen. 39
 Vt venerem fugiat, qui sordes istius odit, c.
 Admonet & rebus luxuriare sinat.
 Acre sui exitium mensas Venus horret ineptas,
 Te absquæ Ceres friget, te sine Bacche Venus.
 Magna parat ventri quisquis conuiuia pingui,
 Sæpe capido procax istius hospes erit.

Non inuitatus veniet conuiuia molestus,
 Miscebit varijs turpia voracibus.
 Occultum in pectus saturi spirabit amorem,
 Oreq; tum Bacchus, corde bibetur amor.
 Indivisa gulam comes insectatur amicam,
 Cum saturo iungit foedera ventre Venus.
 Namq; cupido gulam cunctis præmittit amicâ,
 Nam solet hospitium nemo negare gula.
 Scilicet ut mentis recludat claustra pudicæ
 Turmis, & veneris sordibus omni generis.
 Mœchia post epulas aditu, incestus, stupra, raptus
 Facto intrât, quicquid mittit et ipsa Venus.
 Si sola, & vacuo peteret Venus ostia vètre,
 Truderet hanc longè pectore castus homo.
 Caulatro cum puerum dices præmittit in ades,
 Ut tacita valuas nocte recludat hero.
 Nam siquæ fama nouit, seu nomine furem,
 Seu facie, hospitio quisq; fouere cauet.
 Nèpe gula est scelerum, fateor, nõ pessima labes,
 Pessima sed secũ crimina sæpe trahit.
 Plurima proposito vètris repletio casto,
 Sæpius & victrix horrida bella mouet.

Plenus enim venter princeps nimis ille ^{co} quorum Hier. 52
 Diruit & mientis moenia quæq; pie. ca

Nec solet hic hostis monitis, nec cedere telis,
 Herbam sed longa porrigit ille fame.

Memouet ad risum, castum qui pectus amare
 Asserit, & varijs se replet inde cibus.

Quis stultum haud, dicat flammis quæ ligna ministrat,
 Quastamen extingui protinus ipse cupit.

Stultior at, veneris flammam qui perdere querit,
 Et satur es carum sordida frustra vomit.

Fallere te noli, venerator nemo nitoris
 Vnà virginei, ventris & esse potest.

Lentæq; (si qua fides vero est) procul ocia trude,
 Iphis nam veneri ianua certa patet.

Si David haud belli secretus carperet ista,
 Non turpis moechus, non homicida foret.

2. reg.
 11 a.

Desidia, atq; epulæ Cytheræ regna tuentur,
 Hæc si absunt, cum ipsa matre cupidoperit.

Quin veneris cunctas procul, o procul exige causas,
 Si custos casti pectoris esse cupis.

Has etenim quicumq; cauent, non corpora soluunt
 In venerem, castas immo secuntur apes.

Radices veluti, non ramos cedere debet,
 Robora qui penitus celsa perire cupit.
 Vincere sic venerem tentat, peccataque frustra,
 Qui nõ fontẽ horũ, principiumque cauet.
 Ocia non veneris tantum torpentia fuerat,
 Sed, mihi crede, omnis ianua lata mali.
 Nam qui defidia lentus torpescit inertis,
 Lethiferis iaculis demonis iste patet.
 Ut potuit quisquã certo configere telo
 Hostem, qui cessat, nec sua mēbra mouet.
 Ast in eum frustra pergit vibrare sagittas,
 Cui se est in varios cura mouere locos.
 Sic mentem assensu configit criminis hostis,
 Quæ vacat, in nullũ pigra mouetur opus.
 Quæ tamẽ haud cessat, se factis occupat æquis,
 Sæuis in hanc Demon irrita tela vibrat.
 Hostibus oppressam naturã, & crimine lapsã
 Valde labore Deus mōstrat egere pio,
 Crimine dum vacuo, telis nec carnis Adamo
 Percusso, fugiat ocia lenta, iubet.
 Nã iubet, ut vigilans pomaria seruet amena,
 Lacus & assidue pulchra vireta colat.

Hostes hebraea cunctos extinguere gentis
 Promissaq; Deus trudere parsit humo. Iud. 1. 62
 Ne secura feri nimium torpesceret hostis
 Nil & agendo sequi disceret illa malum.
 Ne victrix hominum, solū qui corpora perdunt,
 Turpius à scelerum agmine victa foret.
 Corpora perpetuo se agitant caelestia motu,
 Nil hominem præter orbe vacare vides.
 Nos ad opus reuocant ratione carentia pigros,
 Oci inimica nimis ocia nostra notant.
 Non caro, cui bello civili certat ubique
 Mens, tantū parci vincitur arte cibi, Gal. 1. 6
 Sed quoque gens Erebi scelerum forissima telis,
 Et rerum saeculi dira cupido cadit.
 Vt rabiem superet mundanum dogma sequentū,
 Ieiunam vates currit ad esuriam. Pl. 14. b
 Solo hominis spūto ieiuni ut frigidus anguis
 Tabifera infectus protinus ora perit.
 Sic ieiuna potest vitis mens, venter & esca
 Vincere serpentem daemona tartareum.
 Vi huius ieiuni dominus testatur acerbum,
 Et precibus trudi daemona posse foras. Mar. 9. c.

Mat. 4. Idq; docet, & a frũ superat cum demona multis
 Lucibus, & vacuus noctibus ille cibi.
 Nos quoq; non blandis operiri in luxibus hoste,
 Sed vitæ potius asperitate monet.
 Hostibus vi lato multis non calle resistit,
 Host tamen angusto territat vnus homo.
 Sic quoq; per vastos lusus quicunq; vagatur,
 Hic hostes animæ tres superare nequit.
 At qui temperie rerum persistit in arcta,
 Istorum assultus comprimit ille trium.
 Vile et huic pugna est gelidas meminisse liquores
 Quos tua stillabit te moriente caro.
 Iob. 24. His & aquã stygiæ virosam adiunge paludis,
 Qua fontẽ in flammæ des regelante rapit.
 His namq; extingues, pernatũ mater amorem
 Quas Venus ardentes mittit in ossa faces.
 Principijs obsta, venienti præuius hosti
 Occure, & longe finibus arce tuis.
 Si Venus optatam mentis semel occupat arcem,
 Aut numquã, aut serò truditur inde procul.
 Perdere qui nouit serpentem vulnere primo,
 Non corpus frustra, sed ferit ille caput.

Hostis nã geminat nequicquã in corpore plagas,

Qui mouet antiquis praelia sera malis.

At mox qui scelerũ primis aggressibus obstat,

Tartarei colubri percussit ille caput.

Ad lapidem Christum vates allidere paruos

Pl. 136.
b.

Hostis principio nos docet ille dolos.

Hos iace & ad lapidem, qui te iam putre cadauer

Fercula voluocum comprimet atra diu.

Id monet & sapiens parua sub nomine vulpis,

Caet. 21
d.

Quam teneram laqueis præcipit ille capi.

Callida ne vulpes crescens tentatio perdat

Fructus, quos vber vinea mentis habet.

Vt colubri insidias, bellum et prædixit acerbũ,

Gen. 3.
c.

Cædendum dominus prodidit esse caput.

Hoc genus antiquum pugnandi rursus in hoste

Nos dux æthereo missus ab orbe docet,

Dum mox hic veris properat confundere dictis

Mat. 4.

Mendaci quicquid obicit ille pater.

Hostis adhuc labijs fallacia verba tenebat.

Cum heros responsis doctior ora premit.

Nam vix ter gladiũ frustra vibrauerat hostis,

Torquet in hunc verbi cũ Deus arma sacri.

Extulerat linguâ vix squammae colla trifidâ
 Anguis, vitæ arcem cum ferit ille caput.

Tabifico nigrum vix fuderat ore venenum,
 Dum subita antidotum fortius arte parat.

Mox belli solens hostilibus obuiat ausis,
 Nil differt tacitos antè cauere dolos.

Se capite hic quoniam periturum vulnere caso
 Scit, seruare istud maxima cura fuit.

2. Cor. 11. c. Hoc tegit ille dolis, simulat quoq; fraude legati
 Lucis principio, miscet iniqua pijs.

Mat. 4. 2. Nonnè caput texit, cū inquit. Si es uuminis alti
 Filius, in molles vertito saxa dapes.

Res pia nanque fami succurrere pane videtur,
 Vim quoque diuinam promere prodigijs

Toxica sed dulci sub victu nigra latebant,

Christum nanque putat se dare posse gula.
 Aut aliter temere perituros quærere victus,

Quàm Deus instituit consuluisse fami.

Aut frustra nūquam flectenda à crimine pesti
 Montibus in vacuis adere signa virūm.

Si gladiū nescis, Christus quem præbet in hostes,
 Est doctrina potens, quam sacra scripta notant

Hoc siquidē athereus ductor præcingitur ense,
 Hunc vibrat, hoc hostes territat ille suos.
 Ars tibi si tiro versandi deficit huius
 Ensis, nostra memor dogmata mente tene.
 Fraudibus oppositos detorque hostilibus ictus,
 Hic usus tales commodus ensis habet.
 Site forte gula telis aggreditur hostis,
 Obijce temperiē, quā sacra charta refert.
 Si monet inflari nimium te mente superba,
 Sacra humilis laudes codice sume viri.
 Site labe iubet veneris sordescere foeda,
 Pro gladio casti dicta pudoris habe.
 At nimis infestam venerē si senseris, audi,
 Te nunc tormentum forte docebo genus.
 Hoc domini ex duris tormentum confice clavis,
 Materiem & casus qua fuit, hasta dabit.
 Ex illo sphaeram vibrandam excide sepulchro,
 Quod tua quam primū durius ossa premet.
 Exagitant orbem fiet de pulvere nitrum,
 In quem est vertendum corpus inane tuum.
 Hoc & tartareo nimis inflammabitur igne,
 Quo ardebit veneris cultor ubiq; miser.

Hoc si tormentum Cypriæ torquebis in arcem,
 A Equabis victor hanc, mihi crede, solo.

*Iob. 49.
b.* Virtus & in lumbis veneris cui est sede perulcis,
 Hostem hæc terrebit machina dira sonu.

Si quoque virgineum mentis seruare pudorem
 Vis, & sollicitus ipse cauere cupis,

Ne sathana, aut demens iungatur adultera mundo,
 Spernat & ætheret fœdera coniugij.

Neuè caro fungens fallacis munere lenæ
 Incestu mentem turpet iniqua leuem,

Mens superum assiduo repetat meditamine sponsu,
 Illius & caueat de seruisse latus.

*Gen. 3.
a. b.* Dum serpens pulchram decepit callidus Euam,
 Prudenti solam remur abesse viro.

Si non forte graui discederet Eua marito,
 Hanc non auderet hostis adire dolis.

Et menti, sponsum donec complectitur altum,
 Non valet insidijs dæmon obesse suis.

Nempe fides credit cœlesti nubere regi
 Mentem, dum sacris spote lavatur aquis.

Cum mens ergo aliquæ sequitur rea criminis hoste,
 Tunc fit sydereos perfida mœcha Deo.

Verum temperies luxus communis, in hostes

Denictrix omnes horrida bella mouet.

Dux bellaturam præcidi pelle cateruam

Tofus. b

Iussit id hebræus luxuriantem monens.

c.

Bellaturam inquam septuplicis agmina gentis,

Quæretulit menti quicquid obesse solet.

Cum properat Moses phariim oppugnare tyrannum, EXO. 4.

Angelus antè iubet, fiat apella satus.

f.

Tum neq; prole fruens chara permittitur ille,

Coniuge nec molli prælia dura gerat.

Is nam solus abit, superum vi cogitur vxor

EXO. 4.

Cum tenera ad patrios prole redire lares.

l.

Luxuriare vetat superus tum crimine ductor,

Tum rebus, qui hostes vincere mentis auet.

Et iubet interius præcidere pectore luxus,

Luxusq; exterius corpore quicquid habet.

Circuncidi animæ prolem quoq; præcipit actus,

Et quæ mens votis gignere fata solet.

Et procul immodicum sobolis depellat amorem,

Quæq; animum pergit frangere mollicie.

Qui ducis hæc spernet stultus præcepta superni,

Ducet in hostilem irrita bella manum.

Cau quisquam in belli rerum si pondere pressus
Hostibus incassum tentet obesse suis.

Ne tibi dure scat rerum parcissimus usus,
In tantos cui hostes conuenit, arma pares.

Nam cui pugna instat, si cunctis abstinet ultro,
Præmia quæ cupidum fluxa parare vetant.

1. Cor. 9
d.

Non decet hunc luxus bello moderamen inepti,
Aethere quem nullo sine bravia manent?

Vnum sed belli documētum præ omnibus vni,
Quod dicam propterea mēte reconde memor.

Cum tibi ducendum fuerit certamen in hostes,
Confidas proprijs viribus, ipse caue.

Quin diffide tibi gladius diffido virorum,
Et spem diuina posito tuus opte.

1. Reg.
17. c.

David ut hoc moneat, spernit Saul arma superbi
Hosti moturus horrida bella foro.

Fisus & ille Deo, humanis spē ponit in armis
Nullam, pastoris mitia signa gerit.

Hic ruit ex uuijs Sauli procectus in hostes,
Soli certamen qui sibi fisus adit.

At clypeum Sauli gestamen inutile ponit,
Robore qui summi pender vbiq; Det.

Nemo cadit sathana confossus turpius ense,
 Quàm qui bello unum se putat esse satis.
 Talibus ite Petrus ad bellum circumdatus armis,
 Cum dominum ancillæ territus ore negat. 102.18.60
 Sed res exequitur nemo præclarius illo,
 Qui nihil in sese nouit habere spei.
 Non meo (ait psaltes) sperabo superbus in arcu, Pl. 43. b
 Non me hic seruabit ensis, at ipse Deus.
 Spe sanipes palmæ fessorem fallit inani,
 Debile præsidium dextra gigantis habet. Pl. 33.
 Non sibi seruabit tumida virtute salutem,
 Viribus & frustra nititur ille suis.
 Sine arma ergo alijs quæuis, sit machina quæuis,
 Numinis armipotens non nisi dextra mihi.
 Nã qui spem posuere in equis, et curribus omnẽ,
 Hostili cæsi ense ruere solo. Pl. 28. b
 At nos victores, digni nescire ruinas
 Stamus, firma quibus spes fuit ipse Deus.
 Nil sibi confidit, quo armis non fortior alter,
 Consciens humanæ debilitatis erat.
 Nam sibi diffisis succurrere nouerat vltro,
 Sed dextram elatis iure negare Deum.

Si quis enim tumidus vires ostendet, & arma,

Quem tali immeritã ferre iuuabit opem?

Quò me cognoui magis (inquit Paulus) inermẽ,

Fortis eò supera sum magè factus ope.

Ergo de belitate mea letabor inerti,

Pectus vi virtus roboret alta meum.

Vmbra crucis lignũ fluuiũ dulcauit amarum,

Quem pepulit longã turba bibendo sitim.

Temperat horrendos cladis dulcedine fluctus,

Lethiferas dulces Crux mihi reddit aquas.

Hos iam nunc latices populus letissimus haurit,

Tangere quos summis fugerat antè labris.

Cui magis haud torrès dulcescat melle ministro,

Per placido tantus quem bibit ore Deus?

Rhinoceros veluti potãs vbi contigit vndas

Cornu, quadrupedum cætera turba bibit.

Haud secus & Christus mortis cū sorbuit vndas

Has prior & cornu pertigit ille Crucis,

Audet homo fluctus lethi potare tumentes,

His nil fert damni mès, neq; turget aquis.

Ille diu intactas sitiès speravit ad vndas,

Donec rhinoceros has bibit atherens.

Quem q̄; sitis dudum fidei torrebat anhelat,
 Flumine martyriū sydera plenus adit.
 Toxicanam, demō lymphisquæ miscuit hostis,
 Prouidus antidoto dux tulit ille Crucis.
 Pocula ne seruus timuisset mixta veneno,
 In columis dominus sorbuit illa prius.
 O amor, o pietas nostris bene prouida rebus,
 Libator famulo vult Deus esse suo.
 Munus & hoc tantum primatibus ille reliquit
 Libandi rediens clara sub astra Deus.
 Nam decet hos semper primis attingere labris,
 Quæ bibat ut placido subditus ore, volunt.
 Dulcia sed proceres libant, non acria molles,
 Tradere & hoc vulgo non pudet officium.
 Quæ Deus ò quoties propinat, respuit æger,
 Dum qui prælibet pharmaca, nullus adest.
 Corticis ob lignum ferrū de more natauit,
 Obj̄; Crucē haud mūdi naufraga mēs fit aquis.
 Ligna, quæ traxit iustū de fluctibus, archa
 Hoc typicē munus detulit illa Crucis.
 Christiades letus damnorum nauigat æquor,
 Naue Crucis, sæcli per mare tutus abit.

4. reg. 6.

2.

Gen. 6.

7. & 8.

Si pater est custos, natus si navi ger ille,

Pro rate Crux, sanctus spiritus aura fauens,

Quis timeat mundi mergi, quis carnis in unda?

Quis queat in praedam demonis ire trucidis?

Quin his nanta dei Scyllam, vitatq; charybdin,

Saluus & aethereum deniq; litus adit.

Illanec, ut remora, sublimem navis ad aethram

Terreno cursus sistit amore lenes.

Si Deus est (inquit vates) puginator in hostes,

Quis me turbabit durus ab hoste timor?

Gurgite si medio ponam vestigia mortis,

Nil metuam, quonia tu mihi nume ades.

Horridus ut fluctus turgescere sensit echinus,

His ne iactetur, parvula saxa vehit.

Saxa petit, firmis cautes amplexibus ambit

Firmas, sic tumida damna repellit aquae.

Quisquis & aethereum lapide complectitur illum,

Qui nostri in ligno cesus amore fuit,

Non huc ad scelerum duras collidere rupes

Fortuna nimum seu procella potest.

Hoc genus ausugij sub nomine monstrat echini

Psaltes, confugium cui lapis esse solet.

Ps. 26. 2

Ps. 117. 2

Psal. 22

a.

Psal. 103

b.

At tibi ne nauem terreni ventus amoris

Obruat, & merces quas pietatis habes,

Hos vice nauigio lapides impone saburræ,

Qui tua cassa premēt lumine mēbra diu.

Pulueris his misce putrentia corpora siccæ,

Te mors in quæ, & res vertet acerba tuas.

More gruis, saxi qui sese, & firmat harena,

Pondere dum ventos vincere cura fuit.

Is nam saxa capit, vētremq; saburrat harena,

Cum pelli incertus imbre furente timet.

Quem subit assiduè lethi miserabilis hora,

A scelerum pugna deniq; victor abit.

Hic negligit quicquid terrarū continet orbis,

Torquet in hunc demon irrita vela ferus.

Nam scelus euincit meditatio funeris omne,

Hæc quoq; virtutes mentis adauget opes.

Puluis (vī dicunt) sparsus, quo mula volutat

Se, ardentes veneris mitigat igne faces.

Mitigat has potius putridæ meditatio terra,

In quam mors verēit corpora fluxa virūm.

In quam mors verēit, sese qui puluere luxus

Terreni, mulæ more volutat iners.

Non hoc voluetur, tumulo quicumq; sub alto
 Voluendum nigra se meditatatur humo.

Pulvere sparsa velut, quæ anguis vestigia signat,
 Protinus ad cellas turba reuertit apum.

Sic & homo sparsus memorata pulvere mortis
 Septa in virtutis, cordis & ima redit.

Si quartis, colubro puluis quo tunditur ater,
 Ille est, cui fiunt terrea corda cibis.

Cui cibis est, solum mens quæ terrestria querit,
 Suspirat cæli prorsus oblita sapit.

Gen. 3.
 6. Hæc est terra, Deus pœnas quam fraudis iniquæ
 Angui escam stygio tempus in omne dedit.

Pulvere & hoc veluti plantæ, seu rudere pasta
 Iustitiæ mentes optima poma ferunt.

Desinit in reliquos, ut apes, crudescere bello,
 Qui memor hac lethi se quoq; spargit humo.

Nam iactu exigui compressum pulueris atri
 Certamen prorsus acre quiescit apum.

Spargere si nossent isto se pulvere reges,
 Quos Martis casus voluere sæpe iuuat,

Turbida, crede, togis præferrent arma quietis,
 Fœdera certarent pacis habere piæ.

Non in christiadas, nec ciues arma mouerent,

Non malus imperij bella citaret amor.

Bella sed inferrent Christi simul hostibus omnes,

Relligionis amor ferret ad arma manus.

Non sua, sed regis cumularent regna superni,

Et fidei gentes subdere cura foret.

Frontibus hoc natos ecclesia puluere signat,

Temperiem gratam dum cupit esse Deo.

Admonet, ut pugnas mittat referantq; parente

Mitem, nec moueant crimine bella Deo.

Admonet, & flatus ponat vertendus inanes

In cinerem subito puluere cretus homo.

Gen. 9.
c.

Langores animi curat meditatio mortis,

Præbet & antidotum mentis in omne malū.

Indicat hoc medicus cælo demissus ab alto,

Dum sputo cacum curat, & ille luto.

Ica. 9. 11.

Vileq; principium terram desumere nostri,

In quam omnes soluit mortis acerba dies.

Hanc docet & gelidis fundi sudoribus illis,

Quos moriens toto corpore manat homo.

Hac salsum sputi succum miscere caduci,

Quo arefcit citius, nostraq; vita perit.

L ij.

His iubet vngi oculos, qui quàm crimine virtus
 Distet, & haud cernunt, tartara nigrapolo,
 Nec quantum rebus praestent aeterna caducis,
 Corporeisq; animi gaudia dilitys.

Psal. 57.

b.

Iustitia solem poterunt sic cernere clarum,
 Quos veneris caecat, fumus auaritia.

Mat. 7.

d.

His etiam mutæ solvuntur vincula linguae,
 Quæ scelus, & laudes subricet, atq; preces.
 Grates, admonitus veros, munusq; magistri,
 Atq; pio fundi quicquid ab ore solet.

Vt pulchræ flatum Caudæ moderatur inanem
 Versicolor viso pavo nigrore pedum,
 Sic misero reprimat fortunam sine superbam,
 Dumq; homo se qualè iam fore morte refert.
 Cætera nam pavo superat si animalia forma,
 Hæc magè diuinæ munere mentis homo.

Ergo nec tanta sorte insaniret inanis,
 Hunc misera voluit subdere morte Deus.
 Qui sibi nestoreo promittit longius ævum,
 Nec meminit subitæ tristia facta necis.
 Qui superæ recti pietati fidit inanis,
 Nec meriti proprij prouida cura fuit.

Quem iuuat insanum vitiorum falsa voluptas,

Quod solet & virtus nectar habere, latet.

Qui populi mores deliri spectat iniquos,

Vt fiant vitæ regula praua suæ.

Imperat huic seruo demon crudelis, & ipsum

Ad vitia arbitrio flectit iniqua suo.

Quattuor his baiulis piccū mēs fertur ad orcū,

Fertur, & eternū condita morte iacet.

Qui factis alium, dictisue in crimina pellit,

Gaudet & in magnum fratre ruente scelus,

Hic feretrū portat, socius quo fertur Auernū,

Hunc stimulis demon vrget vbiq̄e ferus.

Non horres hominū stygiū sæuissime munus?

Non sathane gerulum, mortis & esse pudes?

Quas stygia pœnas semper dabis obrutus vnda,

Quò sæuus curas agmina ferre virūm?

Pone ministeriū hoc sathane iā ponenefandū,

Et baiulus mentes defer ad astra pius.

Lethiferi mellis medicatam quattuor offam

His succis demon conficit arte vaser.

Hac homini somnum lethalem prouocat esca,

Quo euigilat. stygia vix nisi fusus aqua.

Quattuor & condit peiora his pocula demon,
 Quàm quæ lethæis sæpe bibuntur aquis.
 His nam longa dei potant obliuia summi,
 Mortalesq; æqui, quod coluisse decet.
 Securos latices sorbet, torpescit iniquo,
 Stertit iners hominũ crimine turba, iacet.
 Protrahit in seram commissæ piacula mortem,
 Et rea pœnarum tartara dira petit.
 Hæc tibi si demon propinet pocula fallax,
 Iam tæbo gustes inficiende, caue.
 Si tamen insanus libes, tumeasq; veneno,
 Tu memor antidorum, quod tibi pando, nota.
 Tempore dum solitam longo durare iuventam
 Sæpe hostis memoras, nestoreosq; dies.
 Infantum subeat lethum, quod cernis acerbum,
 Cum matrum teneros vbera lacte fouent.
 Et subiti casus obitus meditare frequentes,
 Quàm & iuuenũ pulset mors inopina fores.
 Quid breuius vita, quid habes incertius ipsa?
 Cui quæso vitæ horula certa fuit?
 Et cui chirographo promisit munera vitæ?
 Securumq; Deus mortis adesse dedit?

Omnia sunt hominum rapido labentia cursu,
 Vita tamen reliquis fluxius una perit.
 Nunc breuius longis priscoꝝ uiuimus annis,
 Aetas artaetur limite nostra breui.
 Si causam quæris, malè nostris utimur annis,
 Hac vitij obstat nunc breuitate Deus.
 Attamen ut penitus tristis meditatio mortis
 Vincere dæmony toxica nigra queat,
 Ne te vel minimū victurum crede momentum,
 Sed iam presenti morte perire puta.
 Ne dic, mane diem possum mortalis obire,
 At, morior, socy pergo valete mei.
 Si vestro ad manes referam quid nomine vultis,
 Heu propeate, necis iam tero calce viam.
 Sic docet antidotum fieri, sic vitur ipso
 Christus, sed nostri, non ratione sui.
 Acria nam medicus prælibat pharmaca sanus,
 Aeger ut hæc placido fortius ore voret.
 Cælicus & medicus præsumit spontè medelam,
 Qua egrotãs hominum nouit egere genus.
 Hic sua nam socijs repetit cum funera maestas,
 Maioresq; cupit ductor adesse malis,

Non ibo, aut moriar, letho nec tollar acerbo,
 Sed vado, en morior, iam fero funus, ait.
 Non animo reprimis stulto, sed laxat habenas,
 Qui mœstum retur mortis abesse diem.
 Hic tamen affectus freno compefcit iniquos,
 Qui iam dâna necis ferre suprema putat.
 Instiue superæ pietati oppone rigorem,
 Quo pœnas omnis iudice culpa luit.
 Tempore quos longo prauos clementia suffert,
 Durius hos superi pœna rigoris agit.
 Si facit audacem furis reuocatio sera,
 Perditio Iudæ te miseranda premat.
 Quo malè spes nitens pietate relaxat habenas,
 Horridus has retrahat numinis inde timor.
 Spem cura semper comites, & habere timorem,
 His ducibus poteris tutus adire polum.
 Te subeat semper summi clementia regis,
 Et censura simul iudicis æqua grauis.
 Hæc duo sunt scalæ coelestis ligna, timorem
 Quæ nos in nimium, spem uè ruisse vetant.
 Summa Dei pietas prohibet, ne præmia cœli
 Desperans, Iudæ tristia fata feras.

Luc. 21

f.

Mat. 27

a.

Crimina iudicij pellit meditatio duri,
 Spem, quæ expers meriti fudit adire polum.
 Hi gemini lapides frangendis frugibus apti,
 Pignore quos tolli lex pia iure vetat.
 Iustitiam pauidi causam retulere timoris,
 Diuini largas & pietatis opes.
 Nã menstrua molis his dum gyraur ad equũ,
 Candida fit studij, crede, farina pji.
 Hos Dei opus nobis lapides auferre molares
 Licetori stygio pignore cura fuit.
 Nam nunc longa Dei rigidi hic obliuia mittit,
 Nunc facilis, varia fallat vt arte viros.
 Pectoris ergo domũ custodi insomnis ab hoste,
 Ne plores animo pignora rapta tuo.
 Te quoq; si moueat vitiorum falsa voluptas,
 Et sub facta pedem flectat iniqua tuum,
 Gaudia prauorum citius peritura caducis
 Bullis, & repetas non peritura mala.
 Nã sacra lætitiã reprobõũ, & pagina laudẽ
 Vanam, instar puncti clamat abire breuis.
 Plus animo fellis diffundit iudice crimen,
 Quàm dederat mellis culpa dolosa reis.

Deutero
24b.

Iob, 20°
2.

Nam tecta est auro fallaci pharmaca crimen,
 Intus & esca nimis fellis amara later.
 Quam miserè nocuū sceleris repetitio torquet,
 Quam mens hunc vrget conscia facta mali.
 Solo crimen erat animo tortore cauendum,
 Si damnum æternum tartara nulla forent.
 Non nisi tecta voluptatis dat callidus auro
 Demon peccati pharmaca lethiferi.
 Nam hæc vt mortiferū nouit fugienda venenū,
 Si dentur luxus tegmine nuda breuis.
 Si quis enim memoret quantum mortalibus obfit
 Crimen, nunquam huius stultus amator erit.
 Non summū ergo aurū, nec mellis respice guttū,
 Intus sed quantum crimina fellis habent.
 Nam scelerum luxus offert, & gaudia sola
 Demon, sic stultos in sua vota trahit.
 Exemplis turbæ sceleratis obijce pœnas,
 Quas æterno ignis tostæ calore dabit.
 Turba quibus stygijs vitiosa vrgetur in Indis,
 Pœna non poterunt, crede, leuare tuas.
 Hoc genus antidoti fortis monstrauit apella,
 Cui mel iam extinctus fudit ab ore leo,

Flammigeris vulpes caudis cum mittit in agros,
Et rapido messes hostibus igne cremat. Iud. 15. b

Namq; caput faciem sacro sub codice primam,
Sed rerum extremam cum pede cauda refert.

Iure vafris recti similatur vulpibus hostis,
Nam mundo immundum comegit ore scelus.

Aequi est vulpinus study simulator iniquus
Omnis, & id quod abest fingit habere decus,

Iustitiæ illusor penitus dum spernit inanis,
Quod superis debet, quod coluisse decet.

Gaudia fortunæ primæ spectare vetamur,
Qua felix isto regnat in orbe reus.

Damna sed extremæ sortis memorare iubemur,
Quæ vstus tartareo semper ab igne feret.

Hæc se gctes flamma monitus lethalis adures,
Quæis demõ totum mentis adimplet agrũ.

Vtitur antidoto tali quicumq; salubri,
Demonis haud illi nigra venena nocent.

Sæpius attractu manuum curabat & ægros
Christus, & extinctis viuere morte dabat.

Non lingua tactas surdis cum sufficit aures,
Sed digitis, curæ quod genus ille docet? Mar. 7. d

Luc. 7.
b. c.

Dogmate quo sacram medicandi perficit arte,
 Dum Naidis loculum tangit in vrbe manu?
 Non animi tantum dictis succurrere morbo,
 Sed monet his medicū iungere semper opus.
 Vnguentum facies nullum præstantius illo,
 Quo misces verbis optima facta tuis.
 Concentu recti quantumuis ægra perempto
 Mens cubet, hoc veniet parva liquore salus.
 Mortuus in capulo scelerū qui effertur ad orcū,
 Ad studia hoc recti viuus amanda redit.
 Non animi tollit morbos, sed fortius auget,
 Farmaca qui verbo condit inerte loquax.
 Corporis ut sanat languentis vulnera dictis
 Nemo, nisi medicas addat & ipse manus.
 Vulneribus mentis poterit sic nemo mederi
 Verbis, si medicum iungere spernat opus.
 Nūc quia abest medicus, feretrū cōtingere factis
 Qui velit, in vitijs mortua turba iacet.
 Mortua turba iacet, medicamina vera peroptat
 Laturum terras rursus adire Deum.
 Tacta prius Christo viduæ composita feretro
 Proles, quàm verbo surgere iussa fuit.

Luc. 7.
c.

Hic simili rerum miserabilis ordine natam
Principis à letho suscitatur omnipotens.

Mat. 90
Co

Saxa olidi primum tolluntur summa sepulchri,
Inde, foras prodi Lazare, voce sonat.

ioh. 110
c. 10

Hic monet exemplum facti præcedere iusti,
Semper & admonitus verba minora sequi.

Id docet, antè manus cum tollit ad vbera matris,
Quàm balbo matrem proferat ore puer.

Surdus namq; puer, mutus quoq; nascitur omnis,
Lingua diu interpretis mentis inepta silet.

Hic manus in primis, auristum munus adeptus,
Quaq; audit, sera deniq; voce refert.

Nos facti ergo monens naturæ tardius usum
Linguae, quàm manibus providus ordo dedit.

Isque audire monet quenquàm magis esse paratū,
Quàm quid præcipiri protinus ore loqui.

Pulpita & hūc prohibet stultè subyisse magistrū,
Qui prius haud didicit dogmata discipulus.

Virga est Crux, dāni qua peruisa redditur vnda,
Qua tamen obruitur gens inimica Crucis.

Exod.
14. d.

Sermonanquè Crucis perenti stultus habetur,
Maxima credenti virtus, & ille salus.

1. Cor. 1
Co

Mat. 14.
de Ante ducis mortem Petrum submergier undis
Pagina post obitum nil sacra tale refert.

Io. 21.
c. Immo tū undisonū properus se iactat in æquor,
Saluus ad optatum peruenit inde ducem.

Mat. 29
E. Cum ter fœminea negat actus voce magistrū,
Nonné metus pelago perfidus obruitur?

A. 1. c. Attamen esse Deo parendum clamitat mi,
Regis & à letho non timet ille necem

A. 4. id Vera nec inuitis (inquit) tacuisse tyrannis
Possumus, aut tanti spernere iussa Dei.

Affariq; duces, propiusq; adusse minaces
Reges, vis illi nulla timoris obest.

Non hunc maiestas solij, non scæpra superba
Exanimant regum, terrificantq; virum.

Qui formidabat tunc omnes aëris auras,
Obycit hic certæ se modò sponse neci.

Frenat & ille nouis victor sub legibus orbem,
Fœmina quem trepidum vicerat antè leuis.

Nil veritus blanda proiecto lucis amore
Cum socijs Christi nomen ubiq; canit.

Qui pauidus latebras umbrosas antiè fouebat,
Regia nunc Christi facta per ora tonat.

- Hunc genus à celfo vulgò testatur olympo A. 2. 2. 6.
 Ducce, quem Solyme cade peremit atrox.
- Hunc summam in terris rerum, cæloq; tenere, A. 2. 10. 6.
 Hunc hominè, hunc verū prædicat esse Deū.
- Iræ nec flecti patris, valuas nec Olympi
 Pandi, ni ipsius sanguine, morte simul.
- Illius & sola mundo virtute salutem, A. 2. 4. b.
 Nomine magnifico munus & omne dari.
 Perdere terrenum metuens Nicodemus honorem 102. 3. 26.
 Tunc pieca Christum nocte docendus adit.
- Huius dogma sequi vulgò nuncluce fatetur,
 Nil parto tentus spernit honore necem.
- Ad celebre hūc rabie procerū reuente sepulchrū 102. 19. 6.
 Fert Cruce, nec cassum mortis honore sinit.
- Larga pius defer aloes, & munera mirrhæ, 102. 19. 6.
 Explet opus tristi mente Iosephus idem.
- Oppetere haud dubitat sæuam pro numine mortē,
 Dum tamen exequias ducat vterq; pius.
- Iamq; audens publicè Mosi præponere Iesum
 Discipuli, puido qui latuere metu.
- Dux velut egregius profugos vbi terruit hostes,
 Increpidus miles mittit ad arma manus.

Præuius aut præceps tumidas cū trāsmeat undas
 Mox sequitur gressus subdita turma ducis.
 Quæ tamen à sicco spectabat littore fluctus,
 Credebat pelago lumina, nonquæ pedes.

10i. 19. f. Dum carnem innumeris lacerari in stipite plagis
 Christus, confringi non tamen ossa tulit.

Nulla damnorum frangendam cuspidem mentem
 A nece Christicolam prodidit ille sua.

Gen. 2. d. Fit morientis enim solidis sponsi ossibus illa,
 Vxor ut est costis condita prima viri.

Utquæ Euxæ quondam gigneda extracta marito
 Materies presso costa sopore fuit.

Sic somnum Christus lethale in stipite carpens
 Pectore principium sponsæ ab hiante dedit.
 Non aliunde Deus sponsam decreuit amatam
 Condere, robusta quam magè parte sui.

Scilicet ut sponsi maiori arderet amore,
 Et foret aduersis fortior illa malis.

Terra cruce abcessit legis caligo vetusta,

2. Cor.
 3. b.

Littera abit cadens, spiritus ipse manet.
 Spiritus ipse manet, vitæ qui munera donat,
 Vmbra carnalis nil quoque legis habet.

Magna docet cæca verborum ambage latere,
Cruce aperit mentem, legisferiq; sonos.

Cuncta docet lethum Christo crudele minari,
Vt nos à piceo velleret ipse lacu.

Clavis v̄t hæc David soluit signacula septem, Apo. 5.
b.
Sydere tum legis claruit Umbra magis.

Figimus in radys diuini lumina Verbi,
Iam facies Mosi tegmine nuda patet. 2. Cor. 3

Huius erat signum velū, quod finditur ambas c.
Mat. 17
16
In parteis, rerū dum cadit ille parens.

Debilis æthereos acies humana nitores
Cernere, vim ligni luce nitente capit.

Hinc aquilæ in radios virtutis lumina figunt
Instar, opus querunt lucis amore pium,

Qui latebras scelerū bubonis more fouebant
Lucifugi, haud poterant lumen adire pium.

Proscidit v̄t fluctus Mosi virgella tumentes, Exo. 14
d.
In medio populis æquore fecit iter.

Sic pelagus findens legis reserauit abissum,
Huius & oclusum Cruce reserauit iter.

Quæ quondā hebræos prorsus latuère magistros,
Nunc Cruce bubulcus, alixaq; nouit iners.

Vt procul à dubia dispellit, mente tenebras?

Vt veri obscuros detegit ipsa typos?

Vt quæ sunt veteres præfati anigmata vates,

Dissoluit liquido nubila dicta fugans?

Cæu latebras lumen postquam lustravit opacas,

Res oculus clarè, quæ latuère, videt.

Fœmina seu reperit solis dū lāpade gemmā,

Quam fuit in cassū querere nocte labor.

Ergo quid isacide venerari spernis Iesum,

Què Christum clarè crux docet esse tuum?

Hæc vltro veri crudelem te arguit hostem,

Et cæcum in summa luce fuisse notat.

Te cupidum voces vatum nescire recētas,

Nec verum amentem discere velle canit.

Quis stupor hic mentis cæcæ, quæ tãta tenaci

Duricies tempus corde per omne riget?

Dio horum cernis quid apella deesse Iesu,

De Christo vates quæ cecinere tuo?

Mitte ergo inuidiam, ravidū iam pone furorē,

Cede pius vero, quod regulè patres

Te pudeat tantum veri latuisse nitorem,

Cum reliqua Christum suscipe plebe tuum.

Ne tam perge Dei verã contemnerè prolem,
 Quam gens suppliciter barbara spõte colit.
 Desine nequicquã Christũ expectare futurũ,
 Ne spes tu Vanas tempus in omne fove.
 Mentis inops græcas ne speres vsq; calendas,
 Partum in Bethlæa virginis vrbe fore.
 Arbiter excelsus suprema luce redibit,
 Demissus venit iam Deus ille tuus.
 Excipe qui venit quondã patre missus ab alto,
 Ne proprio missũ nomine foretè colas.
 Summa donasti Crux sola coronide, vates
 Quicquid de Christo præcinuere pij.
 A patre perscriptum supero sunt omnia finem
 In sola demum prorsus adeptæ Cruce.
 Aethere quæ terras venit complere legatus,
 In ligno extremam addidit ille manum.
 Isti consummatum, celso de stipite clamat
 Christus, & expleuit funere cuncta suo.
 Te duce Crux nobis succedunt omnia fauste,
 A te præclarum vir benè capit opus.
 Te ruit intrepidè princeps munitus in hostes,
 Te sine victori gloria nulla venit.

Esai. 1. 2.
 & 40. 6.
 Hier. 14
 b.

Ioã. 5. 8

Ioã. 19. f

Ille perit, frontem qui resignare recusat,
Sola Crucis nouit regia signa Deus.

Ezeē. 9. Nunciamamq; tui quos Thau non littera figit,
b. Hos iubet aeterna morte perire Deus.

Exo. 12 Te postis retulu sanguis, cui parcat & ille
d. Aegyptum gladio casor atroce necans.

Hostibus in pleno nobis degentibus orbe
Fortis es adiutrix, dulceq; confugium.

Te quis in hostili rogitat discrimine supplex,
Victtricemq; tuam non sibi sentit opem?

Ad te christiades securam confugit arcem,
Machina quam hostilis sternere nulla potest.

Non te tormētū penetrat quod ductor Auerni,
Mundus, & in cassum dira libido vibrat.

Quod tutū aufugium deerat mortalibus olim,
Cōdidit hoc christus iam cruce factus homo.

Hic potuit murum meritorum opponere patri,
Ne iaculis cœli terra pateret iners.

Densa velut sepes terræ interiectus, & aethra,
Ignauū, & munit agmen inerme virūm.

Condere terreni nunquā potuere magistri,
Missus at hoc opifex aethere fecit opus.

Est Deus ó quoties terris conquestus abesse,

Ira qui obstaret iam probitate sua.

Ezec.
22.6.

Conditor at molem superus munimimis ipsam

Extruxit lignis fortibus ille Crucis.

Iunxit et ipse sui tutissima saxa sepulchri,

Immensusq; fuit hic vice calcis amor.

Quid tãto obductus metues munimine damni,

Te licet & damæ culpa timore premat?

Cesor apella datas profugis fugiebat ad urbes,

Nam.

Hoste ubi, & immani indice tutus erat.

21.25
101u. 20

At nunc Christiadae sunt Christi vulnera quinq;

Maius, & in cunctis tutius aufugium.

Judicis hic superi censuram defugit acrem,

Damnaq; tartaræ vitat iniqua manus.

Non barathri furcã, vincetus nec colla cathenis

Duris æternum fert miser exilium.

Ha lapidis foveæ, læse quo more columbae

Vnguibus à stygij mens fugit accipitris.

Cant. 2.
4.

Illæ confugium vitis non omnibus vrbes

Præstabant, cunctis Crux tamen vna fauet.

Deuter.
19.16.

Stulte quid ire crucis differs peccator asylum,

Te loca cum dæmon sævus in atra rapit?

Te neq; soluentem commissi debita turpis
 A Eternum veluti pignus habere cupu?
 Te seruum vinculis tentum, te carcere quærit,
 Cui placuit dominis subdere colla malis?
 Et scelerum poenas mens conscia sæpe minatus,
 Quas trahis in seram funeris vsq; diem.
 At vita hæc, fugiens ligni sub moenia sacri,
 Ne tantum frustra sit tibi præsidium.
 Nec tot iactato permitte laboribus illud
 Te vacuum, aufugij nil & habente foris.
 Tomala plura licet feriãt, quàm corpora puluis,
 Antidotum medica sub Cruce semper habes.
 Hæc animi morbos curat, reparatq; salutem,
 Nec miseris dextram corde vocata negat.
 Crux mihi brutales animi componere motus,
 Dasq; pecus menti subdere corpus iners.
 Imperium nobis sic in pecuaria reddis,
 Quod patrio ablatum crimine iure fuit.
 Desidias scelerum cunctorũ pellere causam,
 Atq; animum studijs composuisse p̄ys.
 Perpete lasciuam carnem domuisse flagello,
 Nec pecorum ventrem more replere cibus.

Muneris expertem Cereris durare per omnem

Lucem, nec ventrem semper habere Deum.

Quia humilis victus animis secludere curas,

Imprimis superi querere regna poli.

Huc omnes animi conatus tendere recti,

Quò mentem verbi nectare dulcis alam.

Improbis exactor venter superatur ab illo,

Qui te animo repetit, & malè suasa fames.

Job. 39.
b.

Nam frustra obgannit, brutali deniq; cētat

Ingluie memores perdere saepe Crucis.

Quisne dapum caros audebit amare paratus,

Cū meminit fellis, quod Deus ipse bibit?

Fuste quis abstineat mortalem cadere carnem,

Verberare dum læsum cogitat esse Deum.

Qui dominū cernit pendere in stipite nudum,

Num se purpureas induet ille togas?

Affectusq; cui pellit meditatio turpes,

Crimina versari pectore nulla sinit.

Nec sinit immūdas fieri sathana illa cloacas

Pectora, sed summi grata vireta Dei.

Non valet obscari demon deirudere voti

Stercus in hunc, qui te versat ubiq; vigil.

Gen³⁰
 Quicquid laniferum virgas conceperat agmen
 Cernens, Isacidae portio iusta fuit.
 Quæ meditanda Crucē foetu gravidatur acerba,
 Mēs superis dignum sedibus edit opus.
 Nō mundi hic foetus cupidū nec demona ditat,
 Immo syderei principis auget opes.
 Precipis & carnem rigido compescere freno,
 Et vinctus parca diminuisse manu.
 Hanc quoq; perpetuo nimis exercere labore,
 Pondere nec legis dorsa leuare pia.
 Ne luxus vastos percurrens effera campos
 In nigra sessorem tartara præcipuet,
 Innais ex rigidis clavis hoc condere frenum,
 Fixa quibus proles concidit illa dei.
 Ex corio fieri nodoso hortaris habenas,
 Quo petijt regem verbero sydereum.
 Suggestis & corpus crudeli fune ligari,
 Quo celebri dominus tractus & vrbe fuit.
 Nutibus hæc subdit carnem rationis, et obstat,
 Ne recti metas transeat illa breues.
 Es noua pernicies scelerum, virtutis origo,
 Christiadae morum regula certa viro.

Hunc neq; demonij pateris succumbere telis,
Nobile victoris nomen habere iubes.
Effugat effigies celebris tua demona toruum,
Nam te perviciem pertinet iste sui.
Bubo quidem solem fugit, vudas callida vulpes,
Sæpe vrbes capias, frigus hirundo leuis.
Aestiuamq; lupus plagã, capitisq; chelydrus
Vnguibus armatam turdus incrimis auẽ.
Porcũ, æguẽ, murẽ, quoq; barrhus ouisq; maritus
Gallum, ignẽq; leo, damna canina lepus.
Polypodem vafrum locusta bicornia fromem,
At te gens Erebi nox magis atra fugit.
Dumq; trahis vincitũ duris Plutona catenis,
Horrida Cocytii monstra timore quatit.
Euminides fugiunt iactis in terga colubris,
Ante tua obmutet Cerberus ora triceps.
Centauri, Sphinges, ardentes ora chimæ,
Et Scyllæ trepidant, gorgones ima petunt.
Excetra, harpiæ briareia turba cerastæ,
Se properant stygij condere fece luti.
Te presente charon cymba, clauoque relicto
Verrere remigijs atrum Acheronta sinit.

Frangere fila Atropos desistit, nere Lachesis,
 Cogitur & plenam relinquere Clotho colum.
 Tutius atra Crucis peterè nunc tartara ramis,
 Diuite quàm ramo virgo Sibylla tuo.
 Rhinoceros potuit maiore vincere barrhum,
 Dum cornu limat cautibus ipse prius.
 Sic & homo inferior naturá demonum vincit,
 Hunc Cruce si casus excuter ille lapis.
 Non feriet mundum, carnem, nec demonum culter,
 Illa ni exacuat hunc pia cote fides.
 Vir gladio frustra tantos pugnabit in hostes,
 Humani quem acuit roboris ante lapis.
 Spernere fecisti pereuntium culmina rerum,
 Sponteq; se mundo figere Christicolam.
 Principis elatum nusquam curare fauorem,
 Delicias stulto plebis & ora viro.
 Demissumq; animo tumidos deponere flatum,
 Nil vacue stultum laudis amore capi.
 Temnere constanter ventosa murmura fame,
 Vnum velle sibi plaudere iure Deum.
 Pectore num toto vanos captabit honores,
 Qui superi recolit principis opprobrium?

Perget an inuisus pectus gestare superbum,
 Numen qui abiectū mente iacere refert?
 Nec poterit tumido nimium turgescere statu,
 Quē Christi mores, opprobriumq; subit.
 Nāq; caput moriens tituli subtraxit honore,
 Sic monet hęc sæclum Christus habere pili.
 Sperare sic vanos docuit præceptor honores,
 Numine quos hominū dat reuente fauor.
 Rex ideo superūm titulum contempsit, iniqui
 Præmia, quòd Ponti iudicis ille fuit.
 Crede mihi, ut vanus delirat hypocrita, nemo,
 Exuperatq; omnes hic leuitate malos.
 Laude miser sathana martyr vana æthera vedit
 Immensisq; malis tartara stultus emit.
 Aere nutritus popularis viuit inani
 Plausus, instabilem camælonta refert.
 Diuinis præfert popularem laudibus auram,
 Et populi totus pendet ab ore leuis.
 Virtutem gaudet veræ præponere falsam,
 Rerum umbras tota stat quoq; mente sequi.
 Dicite mortales, quæ vos dementia ludit?
 Quò mens vestra vltra stultius ire potest?

Omnia vera simul, fucoque carentia vultis,
 Sufficit at virtus, falsaquæ sola placet.
 Cũ Deus in ligno moritur, tegiturquæ sepulchro,
 Sic lethum nulli parcere triste docens,
 Auræ quo possim popularis trudere muscas,
 Ne tæbe inficiant munera missa Deo,
 Sindonis ex tritis flabum componere frustis
 Das mihi, quæ vacuo lumine vestis erit.
 Ne his pateant aditus visus, aurisque fenestra,
 Et liceat pulchram mentis adire domum,
 Rete doces densum diuinæ texere filis
 Iustitiæ, pœnas cui scelus omne dabit.
 Nam Deus inuisum crimen sic punit, vt eius
 Ergò suum natum iussit adire Crucem.
 In Cruce iustitiæ pandit simul ille rigorem
 Austerum mihi cum pietate viris.
 Tristia quid monachis replet cœnobîa iustis?
 Vltro sectandæ non Crucis auctus amor?
 Crux mihi das solis agitare in montibus æuũ,
 Urbis quem pulchræ mœnia nulla tēnent.
 A Eterno thalamos, præ virginitatis amore,
 Et formæ flores spernere deciduos.

Nec dulces natos, veneris nec premia nosse,
 Deserto potius nocte iacere toro.
 Esseque nil carnis tentum sub carne secutum,
 Instar coelicolum viuere terricolas.
 Nil à iudicio populi pendere furentis,
 Quid probet, aut dānet nō memorare doces,
 Si placita amplecti vellet stultissima mundi
 Christus, non penas tot cruce sponte daret.
 Ferrequē dementis placidum conuitia linguae,
 Cædenti nulla subdere bile genas. Mat. 5. 6.
 Parcere velle magis tygri crudelibus omni
 Hostibus, & veniam sæpe rogare Deum.
 Nā rabiē excusat Solymorū Christus, & in te
 Huic orat mæsta parcere voce patrem. Luc. 23
c.
 Oblitum terras, cœlum altam tollere mentem,
 Vnum in terrenis corpus habere locis.
 Quī hominē exutū passim, moribū daq; mēbra
 Visere calicolas, visere sæpe Deum.
 Nec cœli vacuum curis incumbere vanis,
 Aethera nec paruo vendere magna solo.
 Non sibi, non mūdo, supero sed viuere regi,
 Diuite cum censu sequē negare sibi.

Non stupidū titulis, miserum seruire vel aurū,
Pauperiem domini sponte referre sui.

10. 1. 19. c. Omnia qui vestit, cunctos qui ditat & in te
Nudus ut, & mortem Christus obiuit inops,

Quicquid habet populus festinat vendere lætus,

Δα. 4. 8 Et pretium Petri proijcit ante pedes.

Nudus & insequitur regis visticia nudi,

Et stabilem fluxis æthera rebus emit.

Vanum despiciens mundū, & terrena triūphās

Æthere diuitias ore, locatq; manu.

1. 1. 1. 1. Aurea Christiades spernit simulachra furentis

Regis, constantes tres imitando viros.

Nam cœli argentū cupidus contemnit, & aurū,

Ista nec insanè pronus adorat humi.

Hunc auri ad cultum sonitu nec fistula dulci

Nec furiosi ignis percita flamma mouet.

Non siquidem diris suspirat gaudia fluxa,

Damna nec afflictī pauperis ille timet.

Nec diuina datur regi latria caduco,

Res Deus, & recipit Cæsar uterq; suas.

Et spoliū victæ Hiericonis despicit omne,

Ne cum auido pœnas furis Achate luat.

Tangere nõ audet iã spreti anathemata mudi,

Non miserè hunc auri vexat iniqua fames.

Nam spolia euiçti iaceant si maxima sæcli,

Non tamen hæc rerum tollit auarus humi.

Vilè aquila vt prædã murè, spernitq; lacertũ,

Hic siquidem est miluo dignus inerte cibus,

Sic venatur homo cælum, cui quicquid in orbe

Extat terrarum, paruula præda fuit.

Non solum ingenij maiestas inclita nostri,

Cui solus magnus sat fuit ille Deus,

Recta sed humani ad cælum formatio vultus

Nos terram vilem spernere sponte monet.

Ore imas spectant terras pecuaria curuo,

Quæ minimæ terris munera sortis habent.

Solus homo tollit rectos ad sydera vultus,

Quò vacuus terræ discat amare polum.

Idq; genus suadet, quod ducimus æthere diũ, 102. 1. 60

Proles namq; Dei nos fide magna sumus.

Quis ne suum oblitus nomen tam filius alti

Regis, humi vt curuus trita analeçta legat?

Nã voco quisquillas diuũ, et purgamina mēsa

Terrenus mundi, quicquid anhelat homo.

Respice quàm variè luxum damnauit inertiæ

Nos monuit parca viuere sorte Deus.

Vilibus & monuit calum præponere terris,

Auro virtutem, diuitijsquæ Deum.

Gen. 3. Nã Deus õniparès nudum produxit Adamũ,

b.

At rerũ hũc summã tũc quis habere negat?

Gen. 3.

d.

Cœpit vt externa peccator e gere lacerna,

Hunc rudibus pecoris induit exuuijs.

Vellera proto genum non illum blãda tegebãt,

Quæ rubeo tingit sanguine concha suo.

Nec fila illum, quæ tenui lanugine bombix

Folle in luteolo mittit ab ore satur.

Romãq; non plures luxus inimica iubebat,

Quàm vestes latijs gentibus esse duas.

Exigujs primũ referebat sumptibus æuum,

Hinc orbem imperio subdidit illa suo.

Regia tunc deerat sublimibus alta columnis,

Aureus & lectus, marmoreumquæ solum

Aurate sedes, auro laquearia plena,

Auleis paries comptus & omni gentis.

Et bifores auri fulgẽti lumine valuæ,

Pacti apparebat nuda capetis humus.

Pauperis at iuguri congestum cespice culmen
 Pellebantq; casa frigora saeva breues.

Ardua non auibus tollebant aera recta,
 Nec domus vndiuomis piscibus aëpla fretū.

Nunc pisces, & aues cupidos nos iudice rerum
 In litem poterant iure vocare Deo.

Hunc petere, ut iubeat metis consistere nostris,
 Contenti vasta nos quoq; simus humo.

Sit satis & nobis alienum nauibus aëquor,
 Et superum plantis vi tenuisse polum.

Et nunc delirant homines constantius illis,
 Cœpere elatum qui Babylonis opus.

Gen. ii.
 2. b.

Hi siquidem inflatam cessarunt condere molē,
 Ut secta in varias vnica lingua fuit.

Non Deus excelsam turrim, nec diruit urbē,
 Sed labium solum tunc variauit idem.

At supero terræ quod strauit motio nutu,
 Latius hoc rursus nunc reparatur opus.

Cur opus intacto sternat commota superbum
 Terra humili ó cæci vos quoq; causa lateet.

Nō Deus hoc vastas reprobare furentibus ades
 Monstrat, & exiguas ipse probare casas?

Gen. 4.
c.

Urbis vasta Cain construxit mania primus,
 Cœpit & elata luxuriare domo,
 Vt profugus domino diffidit, & erro bignivo
 Desperans lati moenia pulchra poli.
 Nã merſo immodicas ædes qui condit in orbe,
 Spē modicā æthereæ mōſtrat habere domus.
 A patre tūc nomē ſumebat filius aptum,
 Nullūq; à brutis (vt modò) nomen erat.
 Nec genitor, nec auus, noſtro nec Chriſtus in auo,
 Bellua ſed nomen præbet inane viris.
 Id meritò, à brutis ſiquidem bene nomē habere
 Conuenit, & factis quæ retulère ſuis.
 Non mittebatur titulis tunc littera vanis,
 Narrabat ſimplex, corde quod intus erat.
 Nomē, lausquē viri ſtudioſi inſcriptio magna,
 Nec pudor inſcriptæ tunc probitatis erat.
 Nūc ſi quem chartæ ſtudioſum inſcriptio dicat,
 Opprobrio læſum ſe putat eſſe graui.
 In fruſtra aut rūpi ſolet, aut nō lecta remitti,
 Quæ tituli vani littera nuda venit.
 Iure ſed hæc chartis virtutem proijcit ætas,
 Pectore quam demens depulit iſta ſuo.

Ne titulo raræ virtutis ad astra feratur,
 Qui iacet obsceno crimine plenus humi.
 Non titulis Vanis demissa sepulchra tumebant,
 Tunc erat humati nomen habere satis.
 Nūctumor et putridis post funus in ossibus amēs
 Regnat, nec gelida morte perire potest.
 Narratur titulis fortuna superba sepulci,
 Ductumq; à magno nobile rege genus.
 Iurè ergo titulus cippi vanissimus iram,
 Aut graubus risum concitat iste viris.
 Nōq; preces miseris pro manibus addere mœstas,
 Magna nec ingenuum pectus ad acta mouet.
 Discite quem titulum cippis insculpere vestris
 Vos magè scripta leues aère sacra docent.
 In me te subeat mortis sententia lata,
 Ferri in te similem hoc sono posse die.
 Ne vitæ moneo bulla plus fide caducæ,
 Mors me hesternæ tulit, teq; hodierna feret.
 Vos properate mei saltem miserescere amici,
 Tartara qui patior, ferte libenter opem.
 Christiadūm titulus tumulis hic conuenit vnus,
 Vtilis hic viuis, vtilis exanimis.

Eccl. 39.

Job. 19.

Primo sunt auro damnata operosa sepulchra,

Re consumpta auri copia magna leui.

Quã fert cultus opẽ argenti, quã manibus auri?

Qua poena miseros ardua pila leuat?

Consuleret nostrum defunctis verius aenum,

Si auro non coleret saxa, sed indignos.

In tumulis pharijs condendis longius esse

Non licuit quã tres lege vetante dies.

Quis neget à populo veri documẽta prophano

Christiadas etiam sumere velle deum?

Detegit ignaris fidei, & mysteria temptis,

Quae sibi per gratos vult latuisse viros.

Scilicet vt discant tumidum deponere pectus,

Aut pudeat vani gentibus esse minus.

Vtile consilium Mosi socer ethnicus addit,

Qui tamen, vt libuit, consulit ora Dei.

Quẽ primo in lucẽ partu deprompserat alius,

Mos erat hunc summo sponte sacrare Deo.

Factus enim sacro gaudebat honore sacerdos

Primigenus tunc hæc gloria summa fuit.

At nunc protojeni obsequio sacrantur inani,

Et dantur mundi sub ditione leuis.

Non sobolis crimen, sed rerum fletur egestas,
Spreta huius curant corpora mente patres.

Percipiunt terras natis, quaruntq; caduca,

Est nulla æterni prouida cura poli.

Hinc animi dono, spoliat sapientis, & istos

Primigenos fatuos precipit esse Deus.

Numinis in pharium regē mandata capescens

Stravit protogenos angelus ense mares.

EXO. 12.
d.

Nam cultu ægyptus diuino arcebat hebræos,

Primigenos domini quos sacra scripta vocāt

EXO. 4.
l.

Protogenos stolidi prosternit funere sensus

Nūc Deus, hac ætas quos sibi stulta negat.

Cultitiam dominus præduré insæuit in istam,

Hac magis est sæuo funere poena grauis.

Morte satos dira mallent periisse parentes,

Quàm stolidos gentem dedecorare suam.

huc lucrum audebat fieri tūc nemo sacerdos,

Ad sacra ducebat religionis amor.

Tūc Christum ad morē gētis sectatur hebrææ

IOH. 6.
c.

Terreni plures panis amore viri.

Qui potuit rebus tuto vixisse prophanis,

Tegmina num diui suscipit iste Petri?

Solo ut nicticorax olerais amore liquoris
 Intrat lucifugus, templaq; sancta colit.
 Redditus & templi cupidos sic comouet apus,
 Sacrificosque aris cogit adesse sacris.
 At venit & genitor versu rodendus amaro,
 Quo cogente satum sacra lacerna tegit.
 Nunc pater inuisas natum compellit ad aras,
 Alea cui fallax, non placuere preces.
 Nunc auri cupidus, veneris nunc turpis amator
 Cogitur inuitus munus obire sacrum.
 Clauditur inuiso monacharum carcere virgo,
 Tristis & aeternum prole carere dolet.
 Foemina terreno copulatur sponte marito,
 Traditur aethereo sponsa coacta Deo.
 Quid praecor inuitus digne prestare valebis?
 Vi superis dignum quod ne sequeris opus?
 Hostia non placat talis, sed numina laedit,
 Vittima namq; placet nulla coacta Deo.
 Nemo fit inuitus sutor, fit nullus agaso,
 Attamen in sacris optio nulla datur.
 Sit ne quis abiectam natus cerdonis ad artem,
 Accidit & longos consuluisse dies.

Sumitur ad munus quis examine nullo,
 Quod voluit summus Christus obire Deus.
 Creditur hinc vitis laicos superare sacerdos,
 Maiori peccatus crimine prius habet.
 Vincit & hinc omnes fecunda prole maritos,
 Quam sacri heredes semper honoris habet.
 At properat vatus mores retulisse paternos,
 Fitq; heres templi, patris & ille viti.
 Hinc canis, et meretrix Christi vectigal iniqua
 Deuorat, & miseris portio nulla datur.
 Sacrificos molles naso hinc suspendit adunco,
 Turbaq; lasciuos aulica iure notat.
 Magnum est examen sacris in rebus habendum,
 Sit ne vltro luxus spernere pronus homo.
 Non thalamos cuius veneris continere blandos,
 Celibis & casti viuere more datur.
 Sponte q; cornipedem phaleratum, & spernere ludos,
 Amplecti luxus quicquid & aula solet.
 Non mula gaudent, nec longis vestibibus omnes,
 Nascitur hic armis, nascitur ille mitra.
 Qui nimis in templo vitis sordescit iniquis,
 Forsitan in bello iustus ipse foret.

Qui pellace malus tota cantatur in Vrbe,
 Vxor laudandum redderet vna virum.
 Sacrifer, et monachus, tōsor, dux optimus esset,
 Si fors, ingenium quæ decet, ipsa foret.
 Nil bene natura fueris nolente secutus,
 Hac frustra est vsus deficiente labor.
 Non ostro insignis sonipes tunc stabat, et auro,
 Seruorum innumerus tunc neq; cætus erat.
 Aurea non varijs fulgebant pocula gemmis,
 Immo luti, aut manuū vase bibebat homo.
 Nonq; gulæ varias escas coquus arte parabat,
 Naturæ intererat munus obire coqui.
 Multiplices aberant vitæ destructio victus,
 Et veneris fomes plurima vina trucidis.
 Nullus erat victus pecoris pinguedine crassus,
 Vnda dabat potus, arbor, & hærba cibos.
 Mulaq; nō Euam pulchrã phalerata vehebat,
 Diuite quæ mundo sponte carebat inops.
 Non ostro insignis nodatis crinibus aurum
 In fuluum hæc ibat agmine ducta virum.
 A se delicias matrum pellebat inertes
 Nutrices, prolis mater, & ipsa nutrix.

Humana indignum prorsus pietate putabat
 Se melius natis consuluisse feras.

Quæ lactare suo prolem fera lacte recusat?

Quæ sibi nutricis bestia quærit opem?

Et quorsum partus comitatur copia lactis

Natura dulcis, danteq; tanta Deo?

His lactescentes matres nutrire monentur

Fœtum, visceribus quæ genuere suis.

Fœmina fucatum sathanæ non rete gerebat

Vultum, natiuus tunc satis ipse color.

Cerusa mulier faciem delere timebat,

Quam semel eximia pinxerat arte Deus.

Tunc propriam faciē poterant ostendere nuptæ can. 2.

Aethereo sponso, non male fictitiam. d.

Non forma ignotas fucata amplexibus ille,

Pellebatq; suis dulcibus elloquijs.

Nulla solum mulier verrebat tegmine lōgo,

Nullaq; tunc vestis corpore maior erat.

Nam syrico vastam nudato paupere terrā

Ducebat magnum tunc operire nefas.

Inq; solum affectam tritū magis esse pudebat,

Quam nimis horrendes imbre furēte viros.

Sic Deus abstraxit sæcli primordia luxu,
 Et voluit mundo nil nimis esse nouo.
 Vt se discat homo rutilo virtutis amictu,
 Non ꝑ; operire auro, purpureisq; togis.
 Terrenis spreis caelestes querere gazas,
 Atque urbem potius, sydeream ꝑ; domum,
 Immodicamq; cutis periturae spernere curam,
 Perpetis æternos mentis amare cibos.
 Aurum sub pedibus subiecit, & omnia nostris
 Et Deus inferno quicquid in orbe manet.
 Vt tanto imperio seruos parere relicto
 Talibus, & pudeat subdere colla viros.
 His quæ non pudeat miserum se reddere seruū,
 Quæ penitus subdi sunt pede nata suo?
 Rebus & æterna præstamus mente caducis,
 Vt magis æternas querere quisque velit.
 Terrenisque gradu præstant caelestia magno,
 Ne quis telluris spernat amore polum.
 Miramur remoram rapidos compefcere cursus,
 Nec sinere ingentem longius ire ratem.
 At plus mirādū, qui hominē res paruula mūdus
 Magnū virtutis impedit ire viam.

Huius & inceptos cursus ad sydera tardat,
 Et medio potuit sistere calle gradus.
 Quæ natura satis vidit mortalibus esse,
 Hæc posuit summo sponte reiecta solo.
 Quod tamē ad faustus duxit spectare superbos,
 Alæ visceribus condidit illud humi.
 Nos quoq; bruta docet parvæ moderamina vitæ,
 Plus satis hæc luxus nil inimica volunt.
 Non tamen his monitis persuasus vivere parvo
 Mundus adhuc rebus luxuriabat iners.
 Naturæ admonitus contentæ spernere paucis
 Necdum insana mente sinebat homo.
 Nam citò temperie discedens patris Adami
 Degener in luxus natio tota ruit.
 Tum Deus in terras devenit ab æthere pauper,
 Tantæ ut luxurie poneret ipse modum.
 Ultima secula quò tenues revocaret ad usus,
 Sobria quos ætas prima secuta fuit.
 Pauperiem uxorem voluit rex ducere diuinum,
 Cum gemeret viduo spreto iacere toro.
 Nã natū hūc, terras glacie dū sparserat imber,
 Induit extruso tegmine virgo parens.

Luc. 2.
a.

Qui Syriū, conchā, bissum, qui cōdidit aurū,
Vestis ei cento discolor vnus erat.

Qui nos, qui pisces, qui quadrupedātia victu,
Qui satiat volucres, vberē matris eger.

Luc. 2.
a.

Nutu qui fecit, nutu qui dirigit orbem,

In stabulis potuit vix habuisse locum.

Stercoris infantem pador suffiuit adusti,

Pictus erant pecorum stramina trita tapes.

Regia tunc stabulum, foenū puluinar acerbū,

Armifer illi bos, miles asellus erat.

Fustis & ille, moras tardi qui tollit aselli,

Pro sceptro aetherei diuite regis erat.

Corina numen contexit aranea vili,

Quod tegit astriferi tegmine cuncta poli.

Vilior & lodix, stratus qua venit asellus,

Estq; loco aulae rupta clitella Deo.

Aurea si quæris pueri cunabula diui,

Heu præsepe illi non nisi cerno rude.

Spõte quod infanti tremulo piabruta relinquunt,

Semesas paleas, quicquid & ore vorant.

Membra fouet pueri calido frigentia flatu,

Factori obsequium tale dedere suo.

Virgineū gremiū lachrimis infantulus implet,

Lincolo has mater mundat inerte pia.

Qui mæstos mulcet, linguas qui vocibus ornat,

Infanti mæstus vagiat ore puer.

Hūc mercedemanus genitrix pauperrima fouit,

Nutritor vili præbuit arte cibos.

Non sonipes illum velox, & pectore fortis,

At semel abiectum vexit a sella pecus.

Mat. 21
a.

Cui satis una fuit longo sub tempore vestis,

Cui domus & fesso propria nulla fuit.

Mat. 8
c.

Sed neq; veste sua licuit perijisse tonantem,

Dum cupit æterna nos operire toga.

Ioā. 19
d.

Est demū alterius tumulatus marmore pauper,

Syndone nec munda conditur ille sua.

Mat. 27
g.

Nō ergo est Christi, sed Cræsi exēpla secutus,

Terrenas cupidus quisquis anhelat opes.

At mortale genus quoduis quia præmia ducunt,

Mitescitq; horū seuis amore labor,

Res Deus æternis pensatum se ire caducas

Pollicitus vero sæpius ore fuit.

Mat. 19
d.

A Ethereos cælos animo promisit egeno,

Et terrenas spontè reliquit opes.

Mat. 5
a.

Et labor inuisus quoniam mortalibus extat,
 Innumcris gazas subdidit ille malis.
 Quot precor ille finit nūmatum ferre labores?
 Sumptibus immodicis iure recusat opem.
 Nā Deus, & frugi natura superflua damnat,
 Sed voti exiguis semper vterq; fauet.
 Non nimis insudat, modicus cui sufficit vsus,
 Vani ingens fastus est ratione labor.
 Si quæ sufficiunt naturæ prorsus alenda,
 Humanum vellet quærere sola genus,
 Non sibi (crede mihi) maiore remedia vitæ
 Quæreret ærumna, quàm sibi bruta parât.
 Diuitis æquabit verbis incōmoda nemo,
 Nam plus hic aloes, quàm sibi mellis habet.
 Num licuit dulces opulento carpere somnos?
 Num varios tuto conterit ore cibos?
 Sollicitas ludis trudit num pectore curas?
 Num potuit dulci fallere voce diem?
 Quæ tacitum mulcent istius gaudia pectus?
 Durius hoc æuum quis miserandus agit?
 Durius, in terris nil est, quod viuat auaro,
 Nec, modò si sapias, quod minus esse velis.

Hic certè rerum (mihi crede) miserrimus extat,

Cladis & exemplum non habet iste sua.

Nò sibi, sed mundo viuit, nummisq; tyrannis,

Iuris & infœlix non valet esse sui.

Imperat huic aurum, titulis inseruit ineptus,

Seruus & argenti cogitur esse miser.

Istum cura nimis vexat res seua parandi,

Est seruare grauis parua deinde labor.

Dum coquit aut siccas insana canicula messes,

Aut gelida corus grandine pulsat humũ,

Perdius, ac pernox curis intendit acerbis,

Et longum lucri carpit anhelus iter.

Hunc timor excruciat perdendi omnino parata,

Huic est cura vigil, nullaq; grata quies.

Hic miser assidue flammas, metuitq; latrones,

Quisquis adest, furem proximus esse putat.

Condit opes auidus, desosoq; incubat auro,

Arguitur furti natus, & vxor ei.

Committit nulli clauis, nec fursuris vxor

Est atrii custos, vilibus ille præest.

Huc simulachrani grã per noctenã frustra vexat

Opplera nimium diuite merce ratis.

Hunc idola premunt ignis nocturna voracis,
 Hunc male stertentem furis imago citat.
 Nunc dolet alipedes morbo cecidisse feroces,
 Nunc subita seruos morte perisse lybes.
 Tristior argentum, gemas deplorat, & aurum,
 Quæ potuit seruus clam rapuisse bifur.
 Ploratur lachrimis amissa pecunia veris,
 Infandum sicco promitur ore scelus.
 Plangitur argenti maiore rapina dolore,
 Quàm nati, aut miseri funera saua patris.
 Tanto mœsta fremet ob nûmos atria fletu,
 Heredem credas tû peruisse domus.
 Nulla dies albo venit numerãda lapillo,
 Horaq; nummato nulla benigna fuit.
 Pauperis ò sortem quoties habuisse quietam,
 Vultq; suam diues deposuisse grauem.
 Lusibus instabilis fortunæ accõmodus extat
 Diues, & innumeris subditur opprobrijs.
 Casibus hæc varijs furiosa illudere pergit,
 Nec locupletem alto desinit esse gradu.
 Hûc blãda extollit modò rebus ad astra secūdis,
 Dira modò hunc miserû reperere cogit humi.

Pauperis at tuguri congestum cespite culmen
 Pellebantq; casa frigora saeva breues.
 Ardua non auibus tollebant aera recta,
 Nec domus vndiuomis piscibus apla fretu.
 Nunc pisces, & aues cupidos nos iudice rerum
 In litem poterant iure vocare Deo.
 Hunc petere, vi iubeat metis consistere nostris,
 Contenti vasta nos quoq; simus humo.
 Sit satis & nobis alienum nauibus aequor,
 Et superum plantis vi tenuisse polum.
 Et nunc delirant homines constantius illis,
 Coepere elatum qui Babylonis opus.
 Hi siquidem inflatam cessarunt condere mole,
 Vi secta in varias vnica lingua fuit.
 Non Deus excelsam turrim, nec diruit vrbe,
 Sed labium solum tunc variauit idem.
 At supero terrae quod strauit motio nutus,
 Latius hoc rursus nunc reparatur opus.
 Cur opus intacto sternat commota superbum
 Terra humili o caeci vos quoq; causa lateet.
 No Deus hoc vastas reprobare furentibus aedes
 Monstrat, & exiguas ipse probare casas?

Gen. ii.
a. b.

Urbis vasta Cain construxit moenia primus,
 Gen. 4.
 Cœpit & elata luxuriare domo,
 Ut profugus domino diffidit, & erro bignino
 Desperans lati moenia pulchra poli.
 Nãmerso immodicas ades qui condit in orbe,
 Spēmodicā ethereæ mōstrat habere domus.
 Apatre tūc nomē sumebat filius aptum,
 Nullūq; à brutis (ut modò) nomen erat.
 Nec genitor, nec avus, nostro nec Christus in auo,
 Bellua sed nomen præbet inane viris.
 Id meritò, à brutis siquidem bene nomē habere
 Conuenit, & factis quæ retulère suis.
 Non mittebatur titulis tunc littera vanis,
 Narrabat simplex, corde quod intus erat.
 Nomē, lausque viri studiosi inscriptio magna,
 Nec pudor inscriptæ tunc probitatis erat.
 Nūc si quem chartæ studiosum inscriptio dicat,
 Opprobrio læsum se putat esse graui.
 In frustra aut rūpi solet, aut nō lecta remitti,
 Quæ tituli vani littera nuda venit.
 Iure sed hæc chartis virtutem proijcit ætas,
 Pectore quam demens depulit ista suo.

Ne titulo raræ virtutis ad astra feratur,
 Qui iacet obscuro crimine plenus humi.
 Non titulis vanis demissa sepulchra tumebant,
 Tunc erat humati nomen habere satis.
 Nūctumoret patridis post funus in ossibus amēs
 Regnat, nec gelida morte perire potest.
 Narratur titulis fortuna superba sepulchri,
 Ductumq; à magno nobile rege genus.
 Jurè ergo titulus cippi vanissimus iram,
 Aut graubus risum concuat isle viris.
 Nōq; preces miseris pro manibus addere mœstas,
 Magna nec ingenuum pectus ad acta mouet.
 Discite quem titulum cippis insculpere vestris
 Vos magè scripta leues aère sacra docent.
 In me te subeat mortis sententia lata,
 Ferri in te similem hoc sono posse die.
 Ne vitæ moneo bulla plus fide caducæ,
 Mors me hesternæ tulit, teq; hodierna feret.
 Vos properate mei saltem miserescere amici,
 Tartara qui patior, ferte libenter opem.
 Christiadūm titulus tumulis hic conuenit vnus,
 Vtilis hic viuīs, vtilis exanimis.

Eccl. 1.
 33. 9.

Job. 19.
 6.

Primo sunt auro damnata operosa sepulchra,

Re consumpta auri copia magna leui.

Quã fert cultus opẽ argenti, quã manibus auri?

Qua poena miseros ardua pila leuat?

Consuleret nostrum defunctis verius æuam,

Si auro non coleret saxa, sed indignos.

In tumulis pharijs condendis longius esse

Non licuit quàm tres lege vetante dies.

Quis neget à populo veri documẽta prophano

Christiadas etiam sumere velle deum?

Detegit ignaris fidei, & mysteria temptis,

Quæ sibi per gratos vult latuisse viros.

Scilicet vt discant tumidum deponere pectus,

Aut pudeat vani gentibus esse minus.

Vtile consilium Mosi socer ethnicus addit,

Qui tamen, vt libuit, consulit ora Dei.

Quẽ primo in lucẽ partu deprompserat alius,

Mos erat hunc summo sponte sacrare Deo.

Factus enim sacro gaudebat honore sacerdos

Primigenus tunc hæc gloria summa fuit.

At nunc protogeni obsequio sacrantur inanis

Et dantur mundi sub ditione leuis.

Exo. 18.
c. d.

Non sobolis crimen, sed rerum fletur egestas,
Spreta huius curant corpora mente patres.

Percipiunt terras natis, quæruntq; caduca,
Est nulla æterni prouida cura poli.

Hinc animi dono, spoliat sapientis, & istos
Primigenos fatuos præcipit esse Deus.

Numinis in pharium regē mandata capescens
Stravit protogenos angelus ense mares.

EXO. 12.
d.

Nam cultu ægyptus diuino arcebat hebræos,

Primigenos domini quos sacra scripta vocat
Protogenos stolidi prosternit funere sensus

EXO. 4.
l.

Nūc Deus, hac ætas quos sibi stulta negat.

Stultitiam dominus prædurē in seuit in istam,

Hæc magis est seuo funere poena grauis.

Morte satos dira mallent perisse parentes,

Quàm stolidos gentem dedecorare suam.

Ob lucrum audebat fieri tūc nemo sacerdos,

Ad sacra ducebat religionis amor.

Nūc Christum ad morē gētis sectatur hebrææ

IOH. 6.
c.

Terreni plures panis amore viri.

Qui potuit rebus tūc vixisse prophanis,

Tegmina num diui suscipit iste Petri?

Solo ut niētorax olerais amore liquoris
 Intrat lacifagus, templaq; sancta colit.
 Redditus & templi cupidos sic cōmouet āplus,
 Sacrificosquē aris cogit adesse sacris.
 At venit & genitor versu rodendus amaro,
 Quo cogente satum sacra lacerna tegit.
 Nunc pater inuisas natum compellit ad aras,
 Alea cui fallax, non placuere preces.
 Nūc auri cupidus, veneris nūc turpis amator
 Cogitur inuitus munus obire sacrum.
 Clauditur inuiso monacharum carcere virgo,
 Tristis & æternūm prole carere dolet.
 Fœmina terreno copulatur spontē marito,
 Traditur æthereo sponsa coacta Deo.
 Quid precor inuitus dignē prestare valebis?
 Vi superis dignum quod nē sequēris opus?
 Hostia non placat talis, sed numina lædit,
 Victima namq; placet nulla coacta Deo.
 Nemo fit inuitus sutor, fit nullus agaso,
 Attāmen in sacris optio nulla datur.
 Sit nē quis abiectam natus cerdonis ad artem,
 Accidit & longos consuluisse dies.

Sumitur ad munus quis examine nullo,

Quod voluit summus Christus obire Deus.
Creditor hinc vitis laicos superare sacerdos,

Maiori peccatus crimine p. ius habet.

Vincit & hinc omnes fœcunda prole maritos,

Quam sacri hæredem semper honoris habet.

At properat vatus mores retulisse paternos,

Fitq; hæres templi, patris & ille viti.

Hinc canis, et meretrix Christi vectigal iniqua

Devorat, & miseris portio nulla datur.

Sacrificos molles naso hinc suspendit adunco,

Turbaq; lasciuos aulica iure notat.

Magnum est examen sacris in rebus habendū,

Sit né vltro luxus spernere pronus homo.

Non thalamos cuius veneris contēnere blandos,

Celibis & casti viuere more datur.

Sponteq; cornipedē phaleratū, & spernere ludos,

Amplecti luxus quicquid & aula solet.

Non mula gaudent, nec longis vestibus omnes,

Nascitur hic armis, nascitur ille mitra.

Qui nimis in templo vitis sordescit iniquis,

Forſitan in bello iuſtor ipſe foret.

Qui pellace malus tota cantatur in vrbe,
 Vxor laudandum redderet vna virum.
 Sacrifer, et monachus, tōsor, dux optimus esset,
 Si sors, ingenium quæ decet, ipsa foret.
 Nil bene natura fueris nolente secutus,
 Hac frustra est vsus deficiente labor.
 Non ostro insignis sonipes tunc stabat, et auro,
 Seruorum innumerus tunc neq; cætus erat.
 Aurea non varijs fulgebant pocula gemmis,
 Immo luti, aut manuū vase bibebat homo.
 Nonq; gulæ varias escas coquus arte parabat,
 Natura intererat munus obire coqui.
 Multiplices aberant vitæ destructio victus,
 Et veneris fomes plurima vina trucidis.
 Nullus erat victus pecoris pinguedine crassus,
 Vnda dabat potus, arbor, & hæba cibos.
 Mulaq; nõ Euam pulchrã phalerata vehebat,
 Diuite quæ mundo sponte carebat inops.
 Non ostro insignis nodatis crinibus aurum
 In fuluum hæc ibat agmine ducta virum.
 A se delicias matrum pellebat inertes
 Nutrices, prolis mater, & ipsa nutrix.

Humana indignum prorsus pietate putabat
 Se melius natis consuluisse feras.

Quæ lactare suo prolem fera lacte recusat?

Quæ sibi nutricis bestia quærit opem?

Et quorsum partus comitatur copia lactis

Natura dulcis, danteq; tanta Deo?

His lactescentes matres nutrire monentur

Fœtum, visceribus quæ genuere suis.

Fœmina fucatum sathanæ non rete gerebat

Vultum, natus tunc satis ipse color.

Cerusa mulier faciem delere timebat,

Quam semel eximia pinxerat arte Deus.

Tunc propriam faciē poterant ostendere nuptæ

Aethereo sponso, non male fictitiam.

Non forma ignotas fucata amplexibus ille,

Pellebatq; suis dulcibus elloquijs.

Nulla solum mulier verrebat tegmine lōgo,

Nullaq; tunc vestis corpore maior erat,

Nam syrico vastam nudato paupere terrā

Ducebat magnum tunc operire nefas.

Inq; solum affectam tritū magis esse pudebat,

Quam nimis horrentes imbre furēte viros.

Sic Deus abstraxit sæcli primordia luxu,
 Et voluit mundo nil nimis esse nouo.
 Vt se discat homo rutilo virtutis amictu,
 Nonq; operire auro, purpureisq; togis.
 Terrenis spreto caelestes quærere gazas,
 Atque urbem potius, sydereumq; domum,
 Immodicamq; cutis peritura spernere curam,
 Perpetis æternos mentis amare cibos.
 Aurum sub pedibus subiecit, & omnia nostris,
 Et Deus inferno quicquid in orbe manet.
 Vt tanto imperio seruos parere relicto
 Talibus, & pudeat subdere colla viros.
 His quæ non pudeat miserum se reddere seruum;
 Quæ penitus subdi sunt pede nata suo?
 Rebus & æterna præstamus mente caducis,
 Vt magis æternas quærere quisque velit.
 Terrenisque gradu præstant caelestia magno,
 Ne quis telluris spernat amore polum.
 Miramur remoram rapidos compefcere cursus,
 Nec sinere ingentem longius ire ratem.
 At plus mirādū, qui hominẽ res paruula mūdus
 Magnum virtutis impedit ire diam.

Huius & incertos cursus ad sidera tardat,
 Et medio potuit sistere calle gradus.
 Quæ natura satis vidit mortalibus esse,
 Hæc posuit summo sponte reiecta solo.
 Quod tamē ad faustus duxit spectare superbos,
 Altæ visceribus condidit illud humi.
 Nos quoq; bruta docet parvæ moderamina vitæ,
 Plus satis hæc luxus nil inimica volunt.
 Non tamen his monitis persuasus vivere parvo
 Mundus adhuc rebus luxuriabat iners.
 Naturæ admonitus contentæ spernere paucis
 Necdum insana mente sinebat homo.
 Nam citò temperie discedens patris Adami
 De gener in luxus natio tota ruit.
 Tum Deus in terras devenit ab æthere pauper,
 Tantæ ut luxuriæ poneret ipse modum.
 Ultima secula quò tenues revocaret ad usus,
 Sobria quos ætas prima secuta fuit.
 Pauperiem uxorem voluit rex ducere diuinam,
 Cum gemeret viduo spreta iacere toro.
 Nã natū hūc, terras glacie dū sparserat imber,
 Induit extruso tegmine virgo parens.

Luc. 2.
a.

Qui Syricū, conchā, bissum, qui cōdidit aurū,
Vestis ei cento discolor vnus erat.

Qui nos, qui pisces, qui quadrupedātia victu,
Qui satiat volucres, vberē matris eget.

Luc. 2.
a.

Nutu qui fecit, nutu qui dirigit orbem,

In stabulis potuit vix habuisse locum.

Stercoris infantem pædor suffiuit adusti,

Pictus erant pecorum stramina trita tapes.

Regia tunc stabulum, fœnū pulvinar acerbū,

Armifer illi bos, miles asellus erat.

Fustis & ille, moras tardi qui tollit aselli,

Pro sceptro ætherei diuite regis erat.

Cortina numen contexit aranea vili,

Quod tegit astriferi tegmine cuncta poli.

Vilior & lodix, stratus qua venit asellus,

Estq; loco aulae rupra clitella Deo.

Aurea si queris pueri cunabula diui,

Heu præsepe illi non nisi cerno rude.

Spōte quod infanti tremulo pia bruta relinquūt,

Semesas paleas, quicquid & ore vorant.

Membra fouēt pueri calido frigentia flatu,

Factori obsequium tale dedere suo.

Virgineū gremiū lachrimis infantulus implet,
 Linteolo has mater mundat inerte pia.
 Qui mœstos mulcet, linguas qui vocibus ornat,
 Infanti mœstus vagiat ore puer.
 Hūc mercedemanus genitrix pauperrima fouit,
 Nutritor vili præbuit arte cibos.
 Non somipes illum velox, & pectore fortis,
 At semel abiectum vexit a sella pecus.
 Cui satis vna fuit longo sub tempore vestis,
 Cui domus & fesso propria nulla fuit.
 Sed neq; veste sua licuit perijisse tonantem,
 Dum cupit æterna nos operire togā.
 Est demū alterius tumulatus marmore pauper,
 Syndone nec munda conditur ille sua.
 Nō ergo est Christi, sed Cræsi exēpla securus,
 Terrenas cupidus quisquis anhelat opes.
 At mortale genus quoduis quia præmia ducunt,
 Mitescitq; horū sæuus amore labor,
 Res Deus æternis pensatum se ire caducas
 Pollicitus vero sæpius ore fuit.
 A Ethereos cælos animo promisit egeno,
 Et terrenas spontè reliquit opes.

Mat. 21
a.Mat. 9
c.Ioh. 19
d.Mat. 27
e.Mat. 19
d.

Mat. 5, 3

Et labor inuisus quoniam mortalibus exat,
 Innumeris gazas subdidit ille malis.
 Quot precor ille finit nūmatum ferre labores?
 Sumptibus immodicis iure recusat opem.
 Nā Deus, & frugi natura superflua damnat,
 Sed voti exiguis semper vterq; fauet.
 Non nimis insudat, modicus cui sufficit vsus,
 Vani ingens fastus est ratione labor.
 Si quæ sufficiunt natura prorsus alenda,
 Humanum vellet quærere sola genus,
 Non sibi (crede mihi) maiore remedia vitæ
 Quæreret arumna, quàm sibi bruta parât.
 Diuitis æquabit verbis incōmoda nemo,
 Nam plus hic aloes, quàm sibi mellis habet.
 Num licuit dulces opulento carpere somnos?
 Num varios tuto conterit ore cibos?
 Sollicitas ludis trudit num pectore curas?
 Num potuit dulci fallere voce diem?
 Quæ tacitum mulcent istius gaudia pectus?
 Durius hoc æuum quis miserandus agit?
 Durius, in terris nil est, quod viuat auaro,
 Nec, modó si sapias, quod minus esse velis.

Hic certè rerum (mihi crede) miserimus extat,
 Cladis & exemplum non habet iste sua.
 Nō sibi, sed mundo viuit, nummisq; tyrannis,
 Iuris & infœlix non valet esse sui.
 Imperat huic aurum, titulis inseruit ineptus,
 Seruus & argenti cogitur esse miser.
 Istum cura nimis vexat res seua parandi,
 Est seruare grauis parta deinde labor.
 Dum coquit aut siccas insana canicula messes,
 Aut gelida corus grandine pulsat humū,
 Perdius, ac pernox curis intendit acerbis,
 Et longum lucri carpit anhelus iter.
 Hunc timor excruciat perdendi omnino parata,
 Huic est cura vigil, nullaq; grata quies.
 Hic miser assidue flammæ, metuitq; latrones,
 Quisquis adest, furem proximus esse putat.
 Condit opes avidus, desosoq; incubat auro,
 Arguitur furti natus, & vxor ei.
 Committit nulli clauis, nec fursuris vxor
 Est atrii custos, vilibus ille præest.
 Hūc simulachrani græper noctēnaufraga vexat
 Oppletæ nimum diuite merce ratis.

Hunc idola premunt ignis nocturna voracis,
 Hunc male stertentem furis imago citat.
 Nunc dolet alipedes morbo cecidisse feroces,
 Nunc subita seruos morte perisse lybes. †
 Tristior argentum, gemas deplorat, & aurum,
 Quæ potuit seruus clam rapuisse bifur.
 Ploratur lachrimis amissa pecunia veris,
 Infandum sicco promitur ore scelus.
 Plangitur argenti maiore rapina dolore,
 Quàm nati, aut miseri funera sua patris.
 Tanto mœsta fremet ob nûmos atria fletus,
 Heredem credas tû perÿsse domus.
 Nulla dies albo venit numerãda lapillo,
 Horaq; nummato nulla benigna fuit.
 Pauperis ò sortem quoties habuisse quietam,
 Vultq; suam diues deposuisse grauem.
 Insibus instabilis fortuna accõmodus extat
 Diues, & innumeris subditur opprobrijs.
 Casibus hæc varijs furiosa illudere pergit,
 Nec locupletem alio desinit esse gradu.
 Hûc blãda extollit modò rebus ad astra secūdis,
 Dira modò hunc miserû reperc cogit humi.

Alta velut paleas aquilo cum tollit ad astra,
 Inde loca inferni mergit ad ima soli.
 Culmina per mundinūc has trahit ardua tecti,
 Pulvere nunc miscet, sordidat atq; luto.
 Aut puer assiduo pilam cū iactitat ictu,
 Nec miseram patitur stante quiete frui.
 Cernimus ò quoties hūc mendicare per urbem,
 Quem rebus plenū nuper adibat inops.
 Quē res, & feritas Dionysi haud terruit olī?
 Vix tamen infanda depulit arte famem.
 Diuitis audita est cui non opulentia Cræsi?
 Nempe tamen vitam captus ab hoste tulit.
 Quid referā Priami cladē? quid facta Neronis?
 Caesaris, & victi funera seua Dari?
 Sedechiæ exitium tacco, qui luminis orbus
 Compeditibus vinētus, carcere clausus obit. 4. reg.
25. b.
 Regū agmē pedibus, manibus quoq; trāseo cæsis
 Ore vorans curuo more analec̄ta canum. l. d. i. b.
 Deposito quisquis ditescere gaudet opimo,
 Fortunæ, exitijs talibus ille pater.
 Quis tragicas cædes referet, casusq; nefandos,
 Quos dedit in dies copia grandis opum?

Diuitias propter multi perière superbas,
 Complures lecho res & opima dedit.
 Non truncaretur ferro Polydorus acuto,
 Auri ni dominus ponderis ille foret.
 Festinant nummis plenum iugulare latrones,
 Vult vacuo furis parcere dira manus.
 Cantat mops sauo coram latrone viator,
 Dis pavidus, muto corripit ore viam.
 Sollicitis plures congesta pecunia curis
 Strangulat, & miserè denecat ante diem.
 Hic trabe se infami raptum suspēdit ob aurū,
 Dirā sui clades, desipit ille miser.
 Desipit, heu mentem nūquā rediturus ad ipsam,
 Nil prodest quicquid nascitur Anticyra.
 Hic sua transfigit furiosus viscera ferro,
 Sorbendum insanis se dat & alter aquis.
 Is se precipitat celfo de culmine turris,
 Et gelido cerebro saxa cruentat humi.
 Mortales longè grauius iactura parata,
 Quām ferit absentis dira cupido rei.
 Non animo curas grauis aris aceruus, & auri,
 Nec res ardente deicit ampla febrim.

Cópia non auri faciet te magna beatum,
 Felices virtus efficit una viros.
 Diuiti abest verum, palpo damnosus adheret,
 Et fide perpetua nullus amicus adest.
 Omnes diuitibus nimium palpantur iniquis,
 Virtutes fingunt, crimina facta tacent.
 Nescius hinc veri, vitij constantius heret.
 Dis falsa ad rectum laude redire nequit.
 Condere nūmati iam lumina filius optat,
 Vt potiore queat conditione frui.
 Vrit & hunc census augendi seua cupido,
 Fortunæq; grauis candidioris amor.
 Crescit amor nūmi, quantum ipsa pecunia crescit,
 Nec cupido ponit copia magna modum. Eccles.
1 b.
 Qualis hydrops, laticū quē copia siccius vrget,
 Latior & potu crescit anhela sitis.
 Pectora conditio satiat mortalia nulla,
 Donec mortali corpore viuit homo.
 Non tibi præstabit cupiendi deniquē finem,
 Optas excluso quicquid habere Deo.
 Non potuit iuuenem pelæum reddere quondam
 Orbis contentum totius imperium.

Psal. 26. d. Rex David ille potens caelos satiandus anhelat,
 Non opulenta illi scæpra fuere satis.
 Eccl. 2. 2. Et Salomon, gazis quo non foelicior alter,
 Vana, impos voti quæ tenet, esse putat.
 Ad dominos diues redituras deniquè, natis
 Vi, partasquè dolo sepe relinquit opes.
 Cæu proles reperit verã cum rapta parentem,
 Hier. 17. b. Quam perdix ouis protulit alterius.
 Exuias ideo nec paruo diuitis emptas,
 Nec mihi donatas munere sponte volo.
 Res (non inuidco) quiuis fraude augeat amplas,
 Heres nãquè sinet tertius hiscè frui.
 Fert tamen interius maiora incõmoda diues,
 Fataquè mēs sortis deterioris habet.
 Nam raro viuit turpi sine crimine diues,
 Vix citra vitium plurima quisquè parat.
 Est nigro. cigno, coruo. j; simillimus albo,
 Diuitias vacuus crimine quisquis habet.
 Virtutum sequitur miseranda penuria passim,
 Externas socias & comitatur opes.
 Lepra comes scelerum sectatur sordida dices,
 4. reg. 5. g. Acris & hos cupidi pœna Giezis ag. t.

Quod patrare scelus rerum dubitabit auarus
 Dum modò speret opes hoc geminare suas?
 Nempe fidem lucri causa, legesque verendas,
 Quicquid est iuris spernit, & iste Deū.
 Liuida non dubitat præbere venena parenti,
 Nec fratres dira perdere morte suos.
 Auri sacra fames quid non mortalia cogit
 Pectora? cui quæso parcere nouit atrox?
 Hæc quid persuasit rerum tibi pessime Iuda?
 Immensum paruo videri nonne Deum?
 Vestibus hæc tyrijs diuos denudat, & auro,
 Aurea Baptiste radit, & ora Petri.
 Frangere adorandi sacraria numinis audet,
 Lampadas, & templi pocula sacra rapit.
 Impia non metuit totum conflare tonantem,
 Tutus ab hac summus nec Deus ipse manet.
 Nouerat in terris sapiens nil peius auaro,
 Venalem & mentem valde scelestus habet.
 Diuitis hinc seuas dat mæs malè cõscia pœnas,
 Criminis & miserum testis ubiq; ferit.
 Consulis vt virgas lucrio, fugiatq; securim,
 At non supplicium mentis & acre fugit.

Mat. 26
b.

Ecel. 10
b.

Mēs habet attonitū, surdoq; hūc verberare cædit

Et quatit assidua dura flagella manu.

Amputat opprobrium auriculas infame nocētis,

Raptatum bigis scæuis vrbe trahit.

Truncatū manibus suspendit deniquē furca,

Omne luit pœnæ iudice mente genus.

Grataq; diuitiæ non solū gaudia mentis,

Sed dominis tollunt calica regna suis.

Nā per acus rimam facile est magis ire camelū,

Mat. 9
c. Aethera quàm plenum rebus adire virum.

Cæu cū non patitur pergrādes ianua moles

Arctæ, nec his aditū præbet ad ima domus.

Sine vbi ingenti quis ponder e tentat onustus

Ardua nequicquam montis adire iuga.

Seu dum cornip dum, vastus cæsusq; virorum

Cogitur angusto sistere calle gradum.

Sic & opū premitur quicūq; grauedine magna,

Aetheris angustam non valet ire viam.

Nūmatumq; ampla fastus cum mole superbum

Non lati admittit ianua stricta poli.

Fœlicem dicat se nemo, superbiat amens.

Si res pro voto suppetu ampla domi

Sæpe Deus fundit terrena opulentiùs illis,
 Altra quibus statuit dona negare poli.
 Quis sibi fursuribus læretur debita vanis,
 Non auro potius reddier eximio?
 Si terrena velit quisquam conferre supernis,
 Non nisi fursurei pulueris instar habent.
 Dis sine mente preces, cœliq; effutit inanes,
 Nam iugis ante oculos errat imago lucri.
 Per pecus, & fūdōs animus, nūmosq; vagatur,
 Est, vbi thesaurus, pergit amata sequi.
 Templā Dei curis terrenis sancta prophanat,
 Turbidum & ex sacra conficit æde forum.
 Hunc Deus ætherea depellit ab æde flagello,
 Mentis & attentæ præmia magna negat.
 Pectore habet templum regina pecunia diuis,
 Si constructa manu deficit ara deæ.
 Sapeq; res diues non audet tangere partas,
 Tantaleas panas sic miser iste luit,
 Infelix vita, infelix hic funere tandem,
 Ingratis magnas stultus acervat opes.
 Cum podraga ditē liuor comitatur obliquus,
 In miseros animus durus, & ipse tenax.

Isti nam alterius maior fortuna videtur,
 Se victum gazis inuidus esse dolet.
 Viciniq; magis rebus macrescit opimis,
 Quam rubeam cepam, porraq; pauper edes.
 Pes, podagraq; manus nimum torpescit inertis,
 At magis torpescit pectus auaritia.
 Illa manus solum, non mentis munera tardat,
 Hec sed ab officio pellit virumq; suc.
 Soluere nodosam nescit medicina podagram,
 Dissolui est peior nodus auaritia.
 Si quis non parcat nummis, tunc parcus egenis
 Prodigus in scurras, fitque canes, & aues.
 Horum reliquas, mularumq; alea praeceptis,
 Et meretrix falso compta nitore rapit.
 Mille, parum dixi, innumeros inuenit abusus
 Gazarum stultus, vanus, homoq; leui.
 Euadunt pauci laqueos, quos densius amplis
 Diuitijs demon tendit vbiq; vaser.
 Demonis implicitum laqueis hunc dogmate vero
 Ille insignis ait, quisquis anhelat opes.
 Iudice dis coram sacro male furta fatetur,
 Quo templum venit, crimine vincetus abit.

Protrahit in funus magnas pensare rapinas,
 Dum fastum elatum diminuisse pudet.
 Maluit heu trudi ventoso in tartara fastu,
 Quàm cultu æthereas paupere adire domus.
 O ploranda nimis falsa obcæcatio mētis,
 O animi torpor, iudicijq; stupor.
 Quid prodest auro, & rutulis ditescere gēmis?
 Crasum diuitijs exuperare tuis?
 Quid solij, & pompã sceptri ostētare superbã?
 Bello vrbes captas, imperiumq; potens?
 Tergeminaquē grauē mitrã ostentare corona?
 Fulgida & elata fronte galera prius?
 Et tibi quid prodest totum submittere mundū?
 Omnia quid tandem turgida vota scqui?
 Si te agitat furijs diri mens conscia facti,
 Et mors post mortem non moritura manet?
 Talia diuitijs ascribit damna molestis,
 Qui spinarum ipsas instar habere docet.
 Nãquē recordatē pungunt latrocinia mentem,
 Tartareoque igni pabula multa parant.
 Parte velut capias sentes quacunquē rigentes,
 Fert stimulos acres læsa repente manus,

Mat. 16.
d.

Luc. 8.
b.

Sic quoq; diuitiæ quauis ratione parentur,
 Non parcunt dominos lædere sæpe suos.
 Aut animo siquidem clades, aut corpore diras,
 Cogitur aut rerum diues utroque pati.
 Ad uepruum more sterilem sæpiſſime fiunt.
 Producunt fructum non pietatis opes.
 At me deficerent soles, piceæque tenebræ,
 Si vellem ditis omnia damna loqui.
 O inopis felix fortuna ò quanta beatum
 Quàm tenet hūc dulcis tēpus in òne quies.
 Hic ut lætitiā tranquillā pectore toto,
 Et bona sub tota gaudia mente fouet?
 Securus, cui auro plenam nauem obruat æquor,
 Naufragio picto nudus & æra petat.
 Non siquidem gazas auidus sine fine parandi
 Latum mutandis mercibus æquor arat.
 Securus, quē fors faciat de consule lixam,
 Et quò scēptra cadant regia sūmus honor.
 Et cui sanguinei iubar exitiale cometa,
 Sydera & exitium dira minentur atrox.
 Securus, cui amplo corruptus munere iudex
 Res amplas nullo tollere iure velit.

Securus, fortuna fores cui turbida pulset,
Inuida quò repetat, quicquid amica dedit.
Depositum nullum fortuna seruat egenus,
Quod mox inuitus reddere pertimeat.
Furis & insidias diri non horret inermis,
Nec metuit dubijs mixta venena citis.
Non metuit casus fortuna pauper iniquæ,
Tutus ab insidijs, lusibus eius agit.
Fulmina nam summos montes ignita deurunt,
Celsa domus casu cum grauiore cadit.
Pinus & à ventis agitur durius ingens,
Telluris motu sæpius alta ruunt.
Sed fugit austri arbor damnū demissa furcibus,
Non aquilo vallem nudat honore ferox.
Sic quò conditio rerum deiectior extat,
Hòc secura magis casibus illa manet.
Hinc potuit pauper somnos spirare benignos,
Insomnis queritur non iacuisse toro.
Dulcius in vili dormit, reparatq; cubili
Vires, quàm molli, dis quoque purpureo.
Nuncius auroræ gallus crista spectabilis alta,
Et gruis hunc clangor, non mala cura citat.

Mellifluaque suum solatur voce laborem,
 Nec tardos sentit lætus abire dies.
 Tertius huic panē vel primum, vappa falernū
 Vinum, perdicem pulpa bouina sapit.
 Sunt coqui ei gemini condire obsonia docti,
 Perpaucus victus, perpetuusq; labor.
 Nam facere hi norunt charas de vilibus escas,
 Pellere languentis tædia lenta gula.
 Quod fulgēte merū sapit haustū regibus auro,
 Hoc inopi ligni vase, lutiue sapit.
 Fortia membra inopis victu redduntur agresti,
 Dilitijs corpus satrapa reddit iners.
 Hic viuendo satur porri deuincit acerbi
 Regem, qui charis vescitur vsque cibis.
 Hic casula melius, centoneq; frigora pellit,
 Murice quàm princeps, marmorea domo.
 Tutius, & melius tardo vectatur asello,
 Quàm volucris primas vrbe superbus equo.
 Huic si est pöderibus clitella accōmoda magnis,
 Cum phaleris varium ludere sagma potest.
 Prædiues, paruoque potens molle exigit æuum,
 Estque sui dominus, viuunt & ille sibi.

Iudicio vulgi non opportunus iniqui
 Haud celsa inuidiæ visus in arce patet.
 Cognatis inopem persuadet nemo relictis
 Heredem moriens approbet immeritum.
 Non illi imponit palpo, non falsus amicus,
 Qui dominos animo spernit amator opum.
 Rarū homines iungunt, sed verū fedus egeno,
 Sincero potuit pauper amore frui.
 Nō quatit hūc census memoratio fraude parati,
 Nec malè parata olim perdere iure timet.
 A Equa sacerdotis non iussa capescere temnit,
 Reddere nec frustra rapta iubetur hero.
 Non hic mente rea, nec edaci pectora culpa
 Carpitur occultè, suppliciumq; luit.
 Non mētē pauet ipse suam, nec conscius omnes
 Exhorret strepitus, quicquid & aura mouet.
 Sed capit innocuæ gratissima præmia mentis,
 Pergit & internas carpere delicias.
 Crimina pauperie contemnere sponte iuuamur,
 Ocius & toto pectore recta sequi.
 Quantū rebus eget tantū est virtutibus aptus
 Ditari, & cælum quisquē parare sibi.

Commoda si latè quis pauper possidet ista,
 Ex cunctis monachus dulcius vnus habet.
 Hic animi felix, diuisq; simillimus ipsis
 Pauperie Crasi deuote vincit opes.
 Exigit innocuae tranquilla silentia vitae,
 Nil sibi felicitis conditionis abest.
 Non fortuna minis deterret atrocibus illum,
 Nec blando amplexu fallit, & illecebris.
 Non habet oppressus fortunæ alicna colonus,
 Possidet hic stabiles non nisi mentis opes.
 Non casso exercet fortunæ rura labore,
 Lata sed omniferi pectoris arua colit.
 Stultus agro mundi sterili non semina mādāt,
 Est vectigalis solius ille Dei.
 Non abit hic capta gazis spoliatus ab vrbe,
 Omnia nam secum portat vbiq; sua.
 Non spolia ostentat monachi seuissimus hostis,
 Sunt fortuna huius tuta furente bona.
 Non cupit, atq; aliena oculis bona limat acutis,
 Paruo est contentus nescius inuidiæ.
 Non hunc sollicitat mendaci gloria fuco,
 Splendens, nec luxus gaudia falsa tenent.

Non spes corde avidas, non curam pascit inanē,
 Fit pompa huic ditis somnus, & Umbra pili.
 Non illum populi fasces, non purpura regum
 Electit, non & quas India mittit, opes.
 Non varios inhiat pulchra testudine postes,
 Non tyrias vestes, nonquē Mironis opus.
 Ut gēma bibat, & Sarrano dormiat ostro,
 Non audet spreto crimina sēua Deo.
 Sed tritam illis præponit vestibus auro,
 Arctē hospes ridet atria vasta domus.
 Spernit equos volucres mulo contentus inertia,
 Despiciit & seruos, sufficit ipse sibi.
 Deliciasq; gulæ preciosas negligit escas,
 Et viles alacri conterit ore cibos.
 O fortunatos monachos, sua si bona norint,
 Non est, cui monachus, si sapit, inuideat.
 Num mare sollicitat remis, committit & undis
 Se nimis elatis, ut paret ille cibos?
 Hicnē venire sacrā passim rē acturus ad aras
 Cogitur haud animi, sed magis ergò lucri?
 Anxius immenso laicus quæcunq; labore
 Comparat, hæc monachus desidiosus habet.

Nam licet alterius monacho sudoribus vii,
 Omnia cessanti sponte venire solent.
 Si nebula messes, si Bacchi gaudia perdant,
 Frigora si pecudes, num famet, isnè sitit?
 Et proceres victu cum deficiente famescunt,
 Què monachum audisti tunc peruisse fame?
 Dina extra monachus cōmunia ponitur vni,
 Esuriēte illi suppetit orbe cibus.
 Dilicite hic hominū, superūm indulgētia mollis,
 Aenea cui æhra nihil, ferrea terra nocet.
 Hic à rege viris claris præfertur honore,
 Ducat ut à figulo vile parente genus.
 Quò magis attrito monachus vestitur amictu,
 Hoc illum populus pluris habere solet.
 Cum nimis in laicis rerū spernatur egestas,
 Est magni in monacho res tamen illa preci.
 Crescit honor monachi virtute, sed aulicus ipsis
 D. bet homo nūmis quicquid honoris habet.
 Qui l. memorē, claustrū quales persuadeat actus?
 Quot nē citet monachos sēper ad equa molis?
 Quicquid enī hic agitur quicquid depromitur ore,
 Admonet officij, ducit ad equa viros.

Si docilis sequitur monachus, quæ lectio sacra
 Submonet, in terris ætheris instar habet.
 Quid vetat in claustris nimia dulcedine mētis
 Utier, & grato sæpe tonante frui?
 Nam monachus numen valet excepisse benignū
 Crimine mundati pectoris hospitio.
 Sæpius officijs animi felicibus vii,
 Corporis & turbas deposuisse graues.
 Nunc precibus, sacris incumbit deinde libellis,
 Ille pio totos nunc rigat imbres sinus.
 Mentis adire Deum potuit meditamine dulci,
 Et superùm alternis lætus adesse choris.
 Sunt quæcunquæ Deo corde opportuna colendo,
 Hæc vltro monachis prouida claustra ferunt.
 Diuinis rebus cum vult incumbere ciuis,
 Urbibus abiectis claustra quieta petit.
 Quidné boni cupias monachorū adiungere sorti?
 Num regi inuideat talia quisquis habet?
 Turbida quis monach^o spretis colit oppida claustris
 Quem dolor abiectæ non malè sortis agat?
 Corporis, & mentis si spectes commoda, nemo
 Consulit, ut monachus verus, utriquæ simul.

Diuitias ergo causas tot sperne malorum,

Cum duce tu pauper paupere viue tuo.

Non auro fieri, probitate sed elige diues,

Et veli sapiens æthera præfer humo.

Cruce das christiade nulla vi abscedere recto,

Omnibus & pectus maius habere malis.

Firmus & ut perstet vario quocunq; feratur

Casu, quadrati pectoris esse virum.

Turpia lætabat quamuis conuitia turba,

Vt Cruce se Christus solueret omnipotens,

Non tamen opprobrijs ligno descendit ab alto,

Vt firmi exemplum pectoris ille foret.

Ne, si quem ludant stulti peritura sequentes,

Vel pudeat recti, vel Crucis opprobrijs.

Neu, si dementis fiat quis fabula vulgi,

Ad mores se huius flectat & ipse leuis.

Quam colit ægyptus, media mactetur in ipsa

Hostia, siue odio percina quicquid habet.

In tenebris scelerum clara virtute coruscet,

Agmine stultorum recta sequatur homo.

Si sathana in turba reproborum sede moratur,

Hic teneat nomen, factaq; Christiade.

Mat. 27
c.

Exod. 8
1.

Apo. 2
d.

Crux mihi das alto suspiria ducere corde,
 Quem res solari nulla caduca potest.
 Et reditum in patriã dilatam omnino supernã,
 Exiliij hoc longas flere sub orbe moras.
 Mœstus enĩ i terris miseris peregrinus sit, oportet,
 Exultans civis qui cupit esse poli.
 Aethereũ Christus peregrinis sanguine campũ,
 Non meritis parvæ ciuibus emit humi. Mat. 27
2.
 Conditur in Barathro mentis pascendus iniquæ
 Vermi, cui tellus patria grata fuit. Eias 66.
d.
 Luxibus & civis terrenis lentus adhæsit,
 Imoque æternũ stabat adesse solo.
 Angustum per iter cœlos ascendere latos Mat. 7.
b.
 Suggestis, hinc sedem figere perpetuam,
 Pax ubi secunda, & requies optata laborum,
 Et domus, atq; hominẽ patria vera manet.
 Quæ hinc premimur nũc, molis ubi nõ dura malorũ
 At rerum nobis deniq; summa datur.
 Ut superas ferrum magnes depellit ad oras,
 Ut vapor à phæbo raptus in astra volat,
 Sic Crucis in cœlum longè fortissima virtus
 Terrea de vili pectora tollit humo.

Corpora non damnis, mentem sed crimine solui,
Nec peritura iubes, sed bona firmā peti.

Nam tibi latro Deum valet exorare reflexum,

Luc. 23.
f.

Dum petit ut vitijs æthera liber eat.

At Cruce nequicquā tolli fur postulat alter,

Luc. 23.
f.

Tartara nam voti protinus impos adit.

Non Deus exaudit, voluit qui præmia magna,

Horum sed causas acria damna fugit.

Displicet illa precum triplex repetio Pauli

2. cor.
12. c.

Christo, qua stimulos hostis abire petit.

Pectus at inuictum damnis orare docetur,

Est tibi sat victrix gratia Paule mea.

Et magis à domino ditatur nemo caducis,

Quam qui non precibus flagitat ista suis.

Re datur externa Salomoni vincere cunctos,

3. reg. 3.
a.

Cum petit à domino nil nisi mentis opes.

Nam terrena Deus promittit largius illis,

Mat. 6.
d.

Cura quibus cælum quærere prima fuit.

At nos sponte doces rerum succurrere fessis,

Fratriſ & , ut proprijs, condoluisse malis.

Quis neget & tenui cerealia munera durus,

Nomine qui Christi talia sepe petit,

In Cruce si nobis proprium donasse cruorem
 Cogitet, & sese sponte dedisse Deum?
 In Cruce qui pectus, superam reclusit et aulam,
 Archam quæ domino claudet auara manus?
 Nam pius in tenui satiatur paupere Christus,
 Hic famet, atque sitit, friget, & ipse calet. Mat. 25.
c.
 Non fluuium angustis pietatis claudere metis,
 Quin facis in latum mittere sæpe forum. Pro. 1. c.
 Meq; inopes largo complecti munere cunctos,
 Nec laribus solum consuluisse meis.
 Non siquidem tantum Solymorū consulis Vrbi,
 Terrarum meritum fundis vbiq; tuum.
 Nec te Christus adit, solos quò sanguine iunctos, Mat. 26.
b.
 Sed cunctos vinclis solueret ille necis. Luc. 22.
b.
 Iudeus, grecusq; agitur discrimine nullo Roma 0
c.
 Illi, fert & opem largus vtriq; parem.
 Miror, quàm publici profectus suadeat ille
 Curam, qui facili numine cuncta fouet.
 Nam Deus in stabulis cunctorum nascitur ille, Luc. 20
a.
 Quæ cunctis vltro nocte, dieq; patent.
 Auro vbi rex reclusus, vili centone subulcus,
 Inuenit hospitium diues, & imus inops.

Danda sua cunctis prædicens commoda mortis

Hic Solymis medio mortuus orbe fuit.

100. 20. Discipulos quories iucundus adibat amicos,

6. Accipit in media non nisi sede locum.

Vt foret æqua sui cupienti copia turbæ,

Hæc par in reliquos disceret officium.

Mat. 6. Discipulisq; piam formam tradendo precandi,

b. Ne sibi quis soli poscat amata, vetat.

Cat. 2. a Hic flos purpureus communis dicitur agri,

Quem nulla cunctis carpere licet licet.

Namq; boni Christus publici studiosus, ab aplis

numeribus nullum præiicit ille suis.

Priuati oblito successum augere benignè

Est ipsi publicum cunctus ubiq; labor.

Et res humana prorsus ratione carentes

Ad commune citant nos pietatis opus.

Nam rem communem solers formicula curat,

Priuatos & apis nescit habere cibos.

Damna; græuis socijs vigilans nocturna repellit,

Petra grauem somnū cui pede tenta fugat.

Scaurum, qui solus pallentes ruminat herbas,

Detentum nactus scaurus abire inuat.

Nā caudam ore tenens nixū erupentis adanget,
 Et socij cladem fert miseratus opem.
 Balenæ monstrat vada præuius aspera iulus,
 Ne pareat paucæ bestia tanta mari.
 Namq; supercilij cæcutit pondere cætus,
 Pisciculusq; oculi fungitur ille vice.
 Firma heterogeno coniungit fœdera monstro,
 Non satis est generi consuluisse suo.
 Luce sua totum dignatur Cynthius orbem,
 Nec radijs solum mœnia regis adit.
 Densa sibi pluuias retinet nec in æthere nubes,
 Imbre sed oprato fundit ubiq; solum.
 Sic fons in testam rimosam pauperis undas,
 Diuitis ut manat aurea vasa viri.
 Et mandata sibi prætoris semina magni,
 Et lixæ reddit fœnore terra pari.
 Vitalis stomachus custos fidiſſimus eſcæ
 Mox vacuum membrū mittit in òne cibos.
 Heu sed homo vasto solus sibi viuit in orbe,
 Et donec putreât, seruat auarus opes.
 Nō tamen hunc orbis iudex impune relinquit,
 Supplicia impietas sustinet apta sibi.

Hunc Deus ætherea longe detrudit ab aula,
 Qui miserum luteis trusit in imbre casis.
 Aethere nec veniet nimium iucundus ab alto
 Hospes, quò doni pectora parca colat.
 Hospitio frustra sperabit habere parentem
 Rerum, qui soli vult pius esse sibi.
 Nam cū rex superum sit rerum maximus, illum
 Non capit angusta mens pietate tenax.
 Qui neque dignatur fratrem sermone perosus,
 Et iubet aspectu toruus abire suo,
 Audiet iste tremens hanc solam à iudice vocem.
 Ignis in æternas i maledicte faces.
 Qui sinit alterius casus miserescere durus,
 Hic miser & durum sentiet inde Deum.
 Impius & tenui qui claudit viscera fratri,
 Non sibi erit superos dignus habere pios.
 Pauperis obthurat mæstis qui vocibus aures,
 Orabit frustra numina surda miser.
 Non meruit diues guttam exorare liquoris,
 Dum patitur flammam ore vorace iuges,
 Frustula qui panis misero semesa negavit,
 Et canibus victus est pietate suis.

Mat. 21.
d.

Mat. 25.
d.

Pto. 216
b.

Luc. 16.
e.

Non te dure pudet poenæ hunc orare leuamen,
 Qui te analecta famens trita negante perit?
 Annua brutorum nullis tam suppetit esca,
 Quàm quibus est publico cura fauere bono.
 Quando deficiunt formicis horrea frugum?
 Num fame apis fului mellis egena perit?
 At fera, quæ sociæ captam rapit inuida prædã,
 Cum sociæ diram sustinet illa famem.
 Quæ sibi prospitiunt priuatim animalia solis,
 Cernimus annonam saepe carere iugi.
 Nempe Deus publico festinat adesse labori,
 Spontèq; communes lætus adauget opes.
 Priuatam negligit curam, rebusq; negatis
 Fraternali punit inuida corda boni.
 Rerum ideo patimur defectus iurè miscelli,
 Sola quòd inquirat commoda quisq; sua.
 Inuidiæ macri nigro, fatiquè veneno
 Pergimus alterius corde dolere bonis.
 Prodigus esuriem tantam non pertulit ille,
 Re nisi diuisa cum patris ora fugit.
 Certè si rebus vellet communibus vi,
 Non miser expeteret spurca analecta suum.

Luc. 19.
c.

Luc. 19.
d.

- Luc. 12.
 b. Diuidier Christus patrias à fratre peteni
 Res, diuisoris munus obire negat.
 Illi dissidium tam animorum, & sectio rerū.
 Est odio, ut, nequis nominet ista, vetet.
 A studio in publicū priuato venit Olympo
 Ille pius terras nos reuocare Deus.
- Gen. 12.
 Nulla Deo lucis bonitas est visa secundæ,
 Nam varia est numerus talis origo rei.
- Gen. 2.
 c. Cū nemo extaret in quē pius esset Adamus,
 Solum hominem dominus denegat esse bonū.
- Eccl. 4.
 c. Veh soli, ipse sibi qui curæ est solus vbiq;
 Hic hominum, ac superūm iurè carebit ope.
 Religio Christi, veluti monachum, exigit onē.
 Christiadam proprij prorsus habere nihil.
 Nec siliquā cū animo miseris omnino negandi
 Pauperibus minimam nos retinere licet.
 Tam sibi, quàm reliquis ultrò succurrere propro
 Pectore quisq; suas cordat oportet opes.
 Hic aurum, hic animū, curasq; recōdere debēt.
 Hic se Christiades, deniq; quicquid habet.
 Sunt hæc illius, sunt hæc æraria sola,
 Qui legem Christi sponte professus habet.

Nam cui res extra communē inuenerit archā
 Præsul in extrema cœlicus ille die,
 Nō tumulo abstentū sacro hūc dignabitur æthra,
 In barathrifaciet spurca fimenta iaci.
 Non rerū est dominus diues, quod possidet òne
 Depositem est inopum, nil putet esse suum.
 Depositem ergo negat repetenti perfidus ille,
 Qui tenui donat vix analecta viro.
 Nec vili qui obolo locuples dignatur egenum,
 Durāq; ad superam voce remittit opem.
 Chirographumq; Dei lacerat, spernitque sigillū,
 Quo dare pauperibus res iubet ille suas.
 Quos Deus ipse tua mittit pietate iuādōs,
 Rursus ad hunc vacuos aſſe redire iubēs?
 Quos lueret pœnas, cui rex seruare dedisset
 Thesauros dandos nutibus inde suis,
 Si ad regem sciendens diploma remitteret ipsos,
 Quis mox præciperet sponte talenta dari?
 Res domini accipit reddendas diues egeno,
 Pauper habet diui syngrapha quisq; Dei.
 Et Deus his inopes mittit locupletis ad ædes,
 Ut repetant, idem quæ referenda dedit.

Est domino cura summe defectus egeni,
 Pectora in hunc donis flectit auara suis.
 Quas manus in miseros largissima fudit egenos,
 Has Deus omnipotens largius auget opes.
 Nam viduæ creuit per pauca farina benignæ,
 Est inopi quoniam pars data sponte viro.
 Pluribus hæc multos suffecit adaucta per annos,
 Quæ satis mi vno vix erat esca die.
 Innumerum paucis satiatur victibus agmen,
 Et bis sex remanent plena canistra cibis.
 Discipuli reperunt pietatis plura ministri,
 Victus quàm indignis antè dedere viris.
 Malus ut antiquo spoliatur si aurea fructu,
 Fænore maiori reddit & inde nouum,
 Si tamen illa manet pomis repleta vetustis,
 Vix anno factum sponte sequente refert.
 Sic quò res inopi donat quis largius vltro,
 Hòc magis has curat percumulare Deus.
 Sed quibus intactis pectus decreuit auarum
 Parcere, decreuit diminuisse Deus.
 Nec tam gurgulio frumentum, aut tinea vestes,
 Quàm res, crede, manus lædit auara tuas.

9. reg. 17
b. c.

102. 6. b.

Nemo fit in rebus mutandis ditior illo,

Quem tenui mercum credere lucra iuuat.

Fœnore nullus ager maiori semina reddit,

Viscera quàm modici reddit egena cibi.

Quē nimis ergo capit cumulatus redditus, ille

Vt fœcundo inopi semina mandet agro.

Luxuriæ cedat quicquid sit rebus opimis,

Nec patiatur opum luxuriare comas.

Palmitè luxurians vitis præciditur amplo,

Vt referat Bacchi munera læta magis.

Qui cupis vsuras fieri sine crimine iustas,

In miseros larga munera funde manu.

Qui fratris (sapiens inquit) miseretur egeni,

Fœnore res magno mutuat ille Deo.

Pro. 19.
c.

Pignore pro miseris cœlesti poscit egenis,

Paruaq; chirographo ditibus æra dato.

Nonnè loco magni tradit se pignoris ipsum

Cum Deus vi fiat potus. & esca, iubet?

Mat. 24
c.

An nõ chirographũ tradit, quē nomine firmat,

Muneris & gaudet debitor esse p̄i,

Cum sibi largiri factus, sit quicquid egenis

Promittit gelidæ præmia verus aqua?

Mat. 25
d.
Mat. 20.
d.

Syngrapho at hoc obolū nequicquā, et pignore quirit,

Nempe Deo qui nunc paruula credat, abest.

Creditur vsq; viris magnū mēdacibus aurum,

Vult nemo vero creditor esse Deo.

Quis fuit à domino delusus creditor unquā?

Soluere cui fracta noluit ille fide?

Credita quis domino maiori favore reddit?

Quis precor utilior debitor esse potest?

Mat. 19. Centuplici siquidem persoluit munere largus,
d.

Eius pauperibus quicquid amore datur.

Esse mones curis pietatis vbiq; vacandum

Crux, sed patrandis tempus abesse malis.

Mendacem mortis causam præcone sonante

Jo. 19. Dum fert Christus humi sepe ruēdo crucē,
d.

Saucia scæmineū conuertit & ora sub agmen,

Luc. 23. Mæstaquē demulcet pectora voce pius.
d.

Et faciles præbet furis clamoribus aures,

Luc. 23. Dum Cruce supplicijs vndiquē cōcutitur:
f.

Illic nam tribuit promissi syngrapha cœli,

Nomine quæ placidus firmat & ille suo:

Sanguine quod fuso per chartā expressit ab ore,

Nam geminas fixus tunc erat ipse manus.

Nec matris curam miseranda despicit illic,
 Quæ nimium nati vulnere casa dolet. io. 19. e
 Ille diu nec opem phænissæ ferre moratur,
 Cui natam immani seruat ab hoste pius. Mat. 19. c.
 Cum tamen à populi motus latitare tumultu,
 Vultquæ satum donis præposuisse cani. Mar. 7. c.
 Et viduæ à lecho viuum dat cernere natum,
 In subita & lachrimas gaudia vertit anus. Luc. 7. b.
 Diuinum nec opus voluit differre, quod esset
 Defessus longæ membra labore viæ.
 Nec tacitus longos & ebedæam detinet annos, Mat. 20. c.
 Dum effervi natos poscit honore duos.
 Qua cupida ad Christum ventosi venit honoris,
 Hac est illa domum missa repente die.
 Non aulam precibus cassis reperisse coegit
 Fœmineum princeps cœlicus ille genus.
 Nam licet & cunctis publico succurat amore,
 Prima sed huic mulier debile cura genus.
 Nempe magis varijs subiectam casibus istam,
 Arctaque cognouit claustra decere domus.
 Ne viduæ misera quis parua negotia durus
 Differat, & spernat pauperis vsquæ preces.

Coniugis hæc duri ne debita sæpe laboris,
 Sanguinis & frustra præmia iusta petat.
 Ne veniat frustra rectoris in atria pigri,
 Et rem cum castæ perdat honore simul.
 Dum is prædet, dormit, talis seu ludere pergit,
 Crasq; redi mulier, seruus iniquus ait.
 Perditur orati à puero dū chartula doni,
 Altera nequicquã scribitur inde manu.
 Alea ne fallax pietatis munera tardet,
 In trucibus pœnis hæc Deus exequitur.
 Quis res ob somnū viduarum protrahat, ipsas,
 Si Cruce, & insomnis curae ubiq; Deus?
 Pl. 67. e. Orphani at ille pater, viduarūq; arbiter æquus
 His mala iam referet digna fauere pigro,
 Pauperis in longos quisquis res prorogat annos,
 Post se clamantem surdus ubiq; trahit.
 Et Deus à letho tardus res protrahet huius,
 Damna diu tetro ferre sub orbe sinet.
 Luc. 10. Nilq; animæ rebus finem maioribus obste
 2. Ponere, discipulos admonet ille suos.
 Mar. 16. A Eternæ doceant diuinum dogma salutis,
 .d
 Mat. 28. Et properent gentes fonte lauare sacro.
 d.

Et placidi auscultent, turpis quos pœnitet actus, Ma. 10.
c.

Diuina soluant vi quoque criminibus.

Quicquid seruandæ nouerunt vtile menti,

Terrenis pergant preposuisse lucris.

Iustitiæ lentus, scelerumque negotia nemo

Differat, atque piæ nemo moretur opus.

Quis sub recta sinat redituri incumbere rebus

Peccantis, pingui ventre capone satur,

Si rex felle nimis regum potatus acerbo

Non magna abstinuit cōmoditate virum?

Quem blando haud pudeat lecto tædere negoti,

Quod superum dura rex trabe fixus agit?

Nā Cruce furē audit pendens cōmissa fatentē, Luc. 23.
f.

Compedibus scelerum soluit & ille pius.

Peccatricem epulis medijs placido aspicit ore, Luc. 7.
g.

Et vitijs abeat pace soluta iubet.

Huius dū mulier monitis Sycharea mouetur, 102.40

Lethiferum veniæ spernit anghela scelus.

Corporis in noctem defessi protrahit esus,

Cui nostra est dulcis potus, & esca salus.

Cruce magna reges damnas pietate tyrannos,

Ora quibus populi sæua cruore madent.

Q

Impia qui diri pergunt augere tributa,
 Placis & immenso pondere dorſa premunt.
 Chriſtus enim, dandum nequid forte maneret,
 In te dona ſui ſanguinis ille dedit.

Mat. 23
 d.
 Eph. 1.
 d.

Hic certè eſt dominus terrarũ, factus et æthræ,
 A patre ſunt pedibus ſubdita cuncta ſuis.

Quod tamen exegit vaſto vectigal ab orbe?
 Et populo cenſu quo fuit ille grauis?

Que vi ſubiectis populis extorſit iniqua,
 Dum ſex terrarum incola luſtra fuit?

Chriſtophographos vigili veraces perlege cura,
 Quicquid & in libris ſpiritus ille ſonat,
 Hunc nulla inuenies ſeruis poſuiſſe tributa,
 Sed publicis rebus conſuluiſſe pium.

Ioã. 4. 2.

Rex pius à cui ſycharæa & maximus ille
 Pocula frigentis ſola petiuit aquæ.

Vos Chriſtum ò reges pietate reſerte benignũ,
 Diſcite & in populum pectus habere pium.

1. Reg.
 10. 1. &
 15. 1. c.

Diſcite quid moneat blandus vos ſuccus oliuæ,
 Quo clemens regi vos Deus ipſe iubet.

Nempe decet reges clementia præ omnibus vna,
 Hac vacui immerito regia ſceptra ferunt.

A varijs nomen potuerunt ducere rebus,
 Qui iusta, & Christi dogmata vera tenet.
 Nam dare Nazareth poterat Galileæq; Christi
 Patria, seu potius nomen Iesus eis.
 At res christiadas superiorum maluit ille
 Aptius à Christo nomen habere suum.
 Munera sic magnis pietatis laudibus effert,
 Sic docet imprimis illa decere suos.
 Vnctū nam Christus romana interprete lingua
 Vnctum inquam blanda quid pietate sonat.
 Qui nulla in reliquos durus pietate mouetur,
 Nec perfusum oleo pectus amoris habet.
 Virtutes reliquas quamuis sectatur ad vngem,
 Non hic christiade nomine dignus erit.
 Nominis inmeritum Christo furatur honorē,
 Furis eo pœnas iudice iure dabit.
 Omnis christiadam pietate professio constat,
 Relligio Christi hac pereunte perit.
 Nil Deus alterno nobis magè suasit amore,
 Omnibus hunc iussis prætulit ille suis.
 Hoc vocat ille suū præceptū præ omnibus vni,
 Hanc summā vatum, legis & esse probat.

Ioan. 13. b

Mat. 23
d.

Discipulos Christi signum distinguit amoris
 A reliquis, mundi qui leue dogma tenent.

102.13. d

Non alio veros cognosci stigmatate clamat
 Christiadas, quàm si pectore viuit amor.
 Si causam quæris, cur mersas venit in oras,
 Sæuaquæ decreuit tot mala ferre Deus,
 Hæc est, ut stabili varios copularet amore
 Terricolas, posito turbine dissidij.

Lue. 12.

6.

Mittere sub terras flāmas veni (inquit) amoris,
 Quàm illas accendi, quid magis ipse volo?
 A patre præcipuum testatur ferre legatum
 Hoc vnum, curæ hoc magis esse sibi.
 In terris omnes terrenum prorsus eundem,
 Et celo æthereum fecit habere patrem.
 Ut bis fraterno cognatis sanguine maior
 Esset pacificæ nexus amicitia.

Gen. 2.

2.

Ex luteo frusto mortales condidit omnes,
 Nam vim iungendi cernis habere lutum.
 Sed nimiam pacis commiscuit hostis harenam,
 Quos dominus iunxit, dissipat iste dolis.
 Gluten ut hac luteum dissolui vidit harena,
 Confecit calcis fortius inde genus.

Spiritus alui virginæ quem monte supernus, Dā. r. c.
 Seminis excidit absquē virilis ope,
 Hunc lapidem rapidus poenarū extorruit ignis,
 Calx ex hoc est nimium facta repēte tenax.
 Ut lapidi lapidem copularet firminus omnem,
 Purpureo hanc fudit sanguinis imbre sui.
 Quæ genus hoc calcis non iungit deniq; tāta,
 Quæ vi iungentur corda tenace precor?
 Sanguinis & gluten diui cū soluitur omne,
 Tristia quis lachrimis ora rigare sinet?
 Discimus alterius lethales plangere noxas
 A te Crux, ob quas rex obit æthereus.
 Quis scelerū maculas lachrimarū haud diluat ane Apoc. 14
b.
 Sanguine & has lauit si Deus ille suo?
 Nec sinis hunc illū vultu spectare superbo,
 Culmina cristarum ponere vana iubes.
 Quis negligat fratrem, tanti quē fecit, ob illū Rom. 14
c.
 Ut Deus immanem vellet adire necem?
 Sollicitum dominū miror tam obstare fuisse,
 Ne demens hominem spernere vellet homo.
 A patre nam cunctos procedere iussit eodem,
 Ne quis plus tumido iactitet ore genus.

10ã.1. b. *Ut pater in terris idem est, sic æthere nobis,
 Nam fide fit proles inclita quisq; Dei.
 Tanta igitur paribus generum discrimina fecit,
 Qui sibi consimilem nescit habere, tumor.
 Consimilem cunctos ortum subiisse coegit,
 Discrimen nulli finis habere dedit.
 Semine nam turpi, magno qui regnat in orbe
 Gignitur, & vili qui parat arte cibos.
 Nū satur ex limo, princeps num cõditur auro?
 Nonne est amborum sordida materies?
 Non regem absomit purus, turpisq; subulcum,
 Ore sed immundo vermis utrunq; vorat.
 At nec, ut in cineres abierunt corpora, cippus
 Ditis, quàm tenuis mitius ossa premit.
 Num graue bubulci torpet fœtore cadauer,
 Et ducis auratas spargit odore domus?
 Immo venit peior regum de corpore fætor,
 Deterius superos inficit iste locos.
 Nō procul esuriem, morbos, nō frigus, et æstus
 Aufugiunt proceres, quin magis ista ferūt.
 Si tantum humanae spectes incommoda sortis,
 Quisq; magis sperni satrapa dignus erat.*

Nos igitur rutilus contemneret æquius æther,
Principium nam habuit dignius ille sui.

Nullam dira poli tollit corruptio partem,

Nec verti in cineres pallidus ipse timet.

Et pater æthereus custos, idemq; redemptor

Omnibus, & voluit, gloria summa foret.

Dæmona qui seuū trudent, qui crimina nobis,

Extrema superos mittit ab arce Deus.

Non superūm regem custos è classe suprema,

Sutoremq; ima seruat vbiq; leuem.

Hūc sed vterq; parem matris sortitur in aluo,

Ne sacræ expertem quem necet hostis aqua.

Qui spernūt alios, nimis hos cōfundit, ab ōnes

Ille opifex rerum dum Cruce sponte perit.

Numinis est sanguis fusus pro regibus idem,

Et lixa hos eadem crimina nymp̄ha lauat.

Primigenum siclis redimi lex quinq; iubebat,

Paupere seu natus, seu locuplete foret.

Scilicet vt quondam redimendos p̄deret omnes

Quinq; simul plagis vnus esse Dei.

Quēq; cibus pascit, potus cœlestis & vnus,

Esti dem et cunctis præmia magna Deus.

Q .iij

EXO. 23
c.
MA. 18.
b.

NO. 8. c

Ergo quis audebit toruo contemnere vultu,
 Quem sibi adæquavit tot Deus ipse modis?
 Arguit & vana verborum ambage loquaces,
 Dum Cruce vix sonuit septima verba deus.
 Luc. 7ª Iussa Deus matris tacuit sex lustra capescens,
 8. Tres hyemes vitæ fudit ab ore sonos.
 Luc. 11^e Ut j; comas plantæ gestamen inutile cædit
 Cultor, dum fructus hanc geminare cupit.
 Sic quo j; verborum frondes Deus æputat æplas,
 Quò taciti maius nos referamus opus.
 Nam folys nimium dictorum quisquis abundat,
 Hic sterilis facti prole carere solet.
 Est quicumq; loquax, & verbi prodigus vltro,
 Esse satis verbis luxuriare putat.
 At properat factis pensare silentia linguæ
 Copia cui verbi garrula sponte deest.
 Vsum commendat rarum, naturaq; versum
 Mente diu linguæ docta magistra viris.
 Nam gemino clausit lasciuam carcere linguam,
 Vinxit & hanc varijs aspera compedibus.
 Dentibus, & labijs claustrum confecit vtrumq;
 Vi quoque neruorum vincla tenace parans.

Condidit at patulas crebris sine postibus aures,
 Sorte dedit manibus liberiore frui.
 Ut magis alterius docto penderet ab ore,
 Præberetquæ aures sæpe docendus homo.
 Parcus & hic verbi, sed facti prodigus esset,
 Ne dicti accideret pœnituisse sui.
 Linguaq; neruorum solidis est vincula cathenis,
 Qui calido exortum corde latenter habent.
 Tenta quibus perstat cerebri sub vertice sumo,
 Dedit vbi ratio regia scaptra tenens.
 Sensum & hospitium sortitur, & excubat ònis
 Turba vigil, crebris obstat & illa malis.
 His media imperio naturæ lingua locatur,
 Nam mentem sursum, cor habet inferius.
 Nil promi hic positus monitat nisi pectore tectum,
 Quæquæ breui ratio dicitur ab ore loqui.
 Lumina, iudicium rectum rationis, & aures
 Ante sonum linguæ consuluisse iubet.
 Lingua locum medio celebrem sortitur in ore,
 Præcipuiquæ aures vincit honore situs.
 Ut medium teneat, fines nec transeat arctos,
 Et quisq; in verbis discat habere modum.

Hic magis in nulla naturæ parte iubetur,
 Quàm lingua nostrū quisq; tenere modū.
 Tanta sibi & factis meruit præconia nemo,
 Quanta, modū dictis qui tenet vsq; suis.
 Ocius affectus animi moderatur iniquos,
 Quàm leuis excessus temperat oris homo.
 Agmina qui scelerum debellat turpia victor,
 Vincitur à lingua sæpe loquace miser.
 Qui lingua est dominus, dicēda tacēdaq; nouit,
 Hic velut est phœnix altera rara uiris.
 A te Crux una virtutem discimus omnem,
 Omne magistra doces nos pietatis opus.
 Qui Crucis exēplar mores depingit ad ipsum,
 In vita monstri, nil s; laborat iners.
 Huic nudare iubes terreno peccātus amore,
 Demona qui luctæ vult superare scium.
 Tegmine te nudus perit, te numine Christus
 Vnctus, ubi Barathi cum duce lucta fuit.
 Nam quū mens vili cooperta cupidine rerum
 Huius tartareum vincet inane pecus?
 A nudo egregiam palmam portare palæstræ
 Nequicquam tentat plenus athleta togis.

Nudus ab amplexu vestiti elabatur hostis,
 Quæ melius retinens veste profūdit humi.
 Horridus ut coluber metuit contingere nudos,
 Veste sed indutos nil timet ille viros.
 Sic stygis hunc audet serpens invadere demon,
 Tegmine quem tectum cernit auaritiæ.
 Se tamen argento quisquis spoliauit, & auro,
 Nec cupidum fluxas pectus anhelat opes.
 Defugit hunc victus, nec lacerat corda veneno,
 Hunc seps tartareus horret adire virum.
 Nos maiore sequi moras conamine rectum,
 Dum properat tristis funeris hora magis.
 Ultima nam vitæ Christum vix cum aura foueret,
 Fortius orantes misit ad astra sonos.
 Fortius & patrem pro diris hostibus orat,
 Ingeminatq; pio dulcius ore preces.
 Cæu lampas cum oleo iam iam moritura perhausto
 Latius ardentes fundit in æde faces.
 Funera vel properare videt cum tristitia cignus,
 Dulcius ad ripas fundit ab ore melos.
 Aut pecus occiduas phœbum cum cernit in oras
 Labier, herbarum deuorat ore magis.

Mat. 23
 c.
 Luc. 21
 c.

*Arida nam noctu cogendum in septa recordans
Sese nocturnam munit in esuriem.*

*Sic quoque virtutum vacuus quicumq; sepulchro
Conditur, eternam perferet ille famem.*

*Premia sub tumulo meritis augere nequibit,
Virtutis pascens prata virentis homo.*

*Heb. sic Cum Christo nudos, flentes, nos alta sonantes
Verba precum, motos cogis ab vrbe mori.*

Nam sic mortali vita discedat, oportet,

Qui supero eterna gestit in orbe frui.

*Deniq; christiadam quicquid nunc addecet æqui,
In te preceptor maximus ille docet.*

*Pulpita te fecit sacra, calicus vnde magister
Doctrinæ maius fudit ab ore decus.*

*Nam moriens voluit septem concludere verbis
Religio recti maxima quicquid habet.*

*Sortis & humanæ releuas miserabile pondus,
Tristis & exiliij damna minora facis.*

*3. reg. 19. Arbor es, erumnae sub qua requiescit ab aestu,
2. Cã. 7. 2. Seruus & vnde Dei mitia poma legit.*

*3. reg. 19. Magnus vbi fesso potus confertur, & esca,
b. Queis licet ætherei montis adire iuga.*

Hic tibi nixus iter Virtutis confecit omne,
 Nil titubat, donec cœlica regna petat.
 Quid referã in quãtũ domini nos ducis amorẽ?
 Transeo contemptum, quẽ facis ipsa mei.
 Ut nostros mira inſtectis dulcedine ſenſus?
 Ut quẽ nouo pectus ſoluis amore calens?
 Qualiter aut æris rigor acri ſoluitur æſtu,
 Siue nouo glacies frigida ſole liquet.
 Nam rapido tecum quõuis fers pectora curſu,
 Te ſequitur patriæ mens, & oblita ſui.
 Sic nos deuincis, nec vinctos ipſa relaxas,
 Sic te quiſquis adit, mox tua philtrea bibit.
 In quæ terrena florem dulcedine plenum
 Dæmon nequicquã callidus arte parat.
 Scintillas domitus viuas excuſſit amoris,
 Dum tetigit clavis ſaxeæ corda Crucis.
 Has Deus in pectus terrenũ immittere venit, Luc. 12.
10
 Quarum ſub terris mortua Virtus erat.
 Hæc ne flamma rogis defecta periret amoris,
 Vncta Crucis poſuit ſanguine fruſta ſuo.
 Ad morem aſbeſti flammas ex æthere miſſas
 A Eternũ ardenti pectore ſeruat homo.

Æ. Mac.
1.6

Saxa id signarunt, crassa quibus undiq; fufis
 Nympha, eruperunt ignis ad astra globi.
 Nam lateris durum diuini vt funditur unda
 Cor, nimis accensas mittit amore faces.
 Deniq; quid rectum, firmū, quid et vtile nobis?
 Te sine quid potuit, Crux precor esse boni?
 At prius immenfi numerabo fydera coeli,
 Quam laudes equet Crux mea verba tuas.
 Munera nemo Crucis audeat me quæq; locutū,
 Sunt mea nam meritis ora minora Crucis.
 Non, mihi si linguæ centum sint, oraq; centum,
 Ferrea vox, possem cōmoda cuncta loqui.
 Nullus ab officijs cōtemptus pellitur istis,
 Ast hominum fundis dona per òne genus.
 Te benè de toto merituram prodidit orbe,
 Dum medio perijt fixus in orbe Deus.
 Te vigilans ergo videat, te nocte sopori
 Victus homo, semper corpore, mente colat.
 Te puer, & iuuenis, senior, te nympa tenella,
 Te rex, te lator fossor & ore canat.
 Et tua depromant vrbes preconia cuncta,
 Laudibus & resonent omnia vbiq; Crucis.

Prospera mundana placeat fortuna cateruæ,
 Tu sis christicolis gloria Crux, & honor.
 Nam Cruce (Paulus ait) sola lætemur, oportet, Gal. 6. d
 In qua vera probus gaudia sentit homo.
 Nil magis admonitos voluit nos cœlicus omnes
 Princeps, quàm sanctâ mète referre Crucē.
 Nâ Crucis æthereū victū monumēta reliquit, Luc. 23
 Aetheris & pignus, quo Deus ipse latet. b.
 Virga quid admonuit seruari iussa per æuum, Heb. 9. a
 Ensis & hic, hostis quo perit Isacidum, i. reg. 23
 c.
 Mente nisi grata esse dies, recolendâq; noctes
 Munera, quæ sanctæ sumpsimus ergò crucis?
 Iussit & hæc Christus sponsæ seruare fideli,
 In scelera vt natis hiscè moueret erim.
 Mœsta velut mater gladiū dum seruat acutū,
 Quo seuo coniux casus ab hoste perit.
 Sanguine quem plenū teneris demonstrat ab ænis
 Nato, cui memorat patris inulta necem.
 Sæpe refert facinus crudele, & tristis acerbat,
 Tum genito lachrimis sic ait ora rigans.
 Hic gladius, dulci quo te dum lacte fouerem,
 Ille patris fixit viscera nate tui.

Heu lateri īmerito capulo tenus abdidit ēsem,
 Et lacerata ferus viscera sparsit humi.
 Lambit & infectum crudelis sanguine ferrū,
 Martia non vidit maius harena nefas.
 Marmaricos seua superat feritate leones,
 Hoc lernea minus dentibus hydra nocet.
 Cerberus infando coitu vitiando Megeram
 Hoc genuit monstrum, pernitiemq; virūm.
 Peiorem haud poterat stygijs furiosus ab oris
 In superos pestem trudere Pluto lares.
 Me rerum fessam, dulcis te patris & orbum
 Sæuior Hyrcana reddidit ille tygri.
 Quæ cunctas olim superabam rebus opimis,
 Est misera (infandū) me modò nulla magis.
 Purpura cui fulgens vilebat, & aurea torquis,
 Mundus iners magni, fit quoque palla vetus.
 Vt turca, ò quoties famosa penatibus arctor,
 Dum sacra pannosam templa venire pudet.
 Cynthius ore dedit rutilante bis octo decēbres,
 Cernere queis sacra numen in æde vetor.
 Per totidem siquidem post funera coniugis ānos
 In vidua patior tristia signa domo.

Coniuge tollebar felix viuente sub astra,
 Nunc miserum viduæ nomen vbiq; iacet.
 Nomen vbiq; iacet, lixis, baiulisq; neglectis
 Vix notum, quorum comparo pauper opem.
 Omnibus orabar potis exorare maritum,
 Nunc omnes frustra flectibus ipsa rogo.
 Nostraquæ cornipedum mædebat ad ostia frenâ
 Agmen, nunc viduas despicit aula fores.
 Vrbequæ magna ibam procerû stipante caterua,
 Nunc ee sola foras, sola reuerio domum.
 At media tantum iudex sub luce pepercit,
 Et media (ò mores) vrbe patrare nefas.
 Rem omnem litigio consumpsi deniq; frustra,
 Aures nam surdas munere consul habet.
 En colit hic patrios fines impuné scelestus,
 Limina nec viduæ, mæsta nec ora fugit.
 Mæsta nec ora fugit, miserâdaq; viscera figit,
 Lumina se quoties intulit ante mea.
 Dicta igitur matrû si quid mæstissima possit,
 Et genitos tangunt impia damna patrum,
 Te dignum fili generose resumito pectus,
 Dedecus & iuuenum ponito turpe metum.

Istum perde modò, sceleri ne parce nefando,
 Tu viduae tanti ultor adesto mali.

Quo ferus immeriti fixit præcordia ferro,
 Cæsus & hoc mortis corruat ille reus.

Inuictum memora maiorum pectus, et arma,
 Hostibus hi nunquam terga dedere metu.

Aethiopes, Afros, Persas, dicuntur & Indos
 Occidui regis supposuisse iugo.

Aspice, quot iuvenes matrum solamina pensant
 Funera consimili cæde cruenta patrum.

Munere si parcant matres, vendatq; cruorem
 Coniugis, ad veniam flectere nemo potest.

A pueris seruant læso sub pectore vulnus,
 Victores pugna donec abire licet.

Te nil verbosi iactantia terreat hostis,
 Arguit imbelles garrula lingua viros.

Nã cadus vt sonitum maiorem emittit inanis,
 Plenaquẽ vix edunt vasa liquore sonum.

Debiliorquẽ canis latrat constantius ore,
 Sic homo plus vacuus viribus ore sonat.

Tu nec ï A Eacida tẽtas, nec in Hectora bellũ,
 At, cui plus timido læua dat auxiliũ.

Hic hostē fugiens volucrē peruertitur Hebrū,
 Et leporis vitam cursibus instar habet.
 Vim linguae, & pedibus rideadā contulit huius.
 Cor, natura metu spreuit inerte manus.
 A vitijs monstrum nulla virtute redemptum,
 Aeger, & hic sola improbitate potens.
 A tergo insidijs inopinus, & agmine turpi
 Seruorum incautos audet adire viros.
 Monstra necans meruit si tantas horrida laudes
 Alcides, quas hic nunc tibi morte dabit?
 Herculis vilior vinces praemia terris,
 Nam tabo hic superat omnia monstra suo.
 Fœmina te cantu, dicent te carmine vates,
 Tolle & vrbs facinus festa sub astra tuū.
 Dixerat, & nati gladio furiosa sinistrum,
 Vindicteque ardens cingit amore latus.
 Tum iuueni surgunt læguenti in pectore vires,
 Quem quatit audendæ saucia cura necis.
 Exardent ignes animo, subit ira paternam
 Vlcisci mortem, matris & acre malum.
 Ira subit feruens sceleratas sumere pœnas,
 Cæso explere animum gentis in hoste suæ.

Hostiqué insidias pernox molitur vbiqúe,
 Nec somnus fessó, nec fouet vlla quies.
 An petat hunc gladio, dubitat, figatné sagittis;
 Solus, an in pugnam iam comitatus eat.
 In partes animum varias huc seuus & illuc
 Diuidit, & curis æstuat ille nouis.
 Sicut aquæ tremulum labris vbi lumen ahenis
 Sole repercussum, vi quoqué syderea.
 Omnia peruolitat latè loca, iamq; sub auras
 Tollitur, & tecti culmina summa ferit.
 At gladio tandem decreuit cedere, mortis,
 Quod tulit in parem, perferat ille genus.
 Funereisq; tegar pullatus vestibus, inquit,
 Nutriet intonsas horrida barba comas.
 Nuda libabo mensa parcissimus escas,
 Hoc gladio donec pessimus ille cadat.
 Sic genitrix sponsi casus ecclesia natis
 Narrat, & ostendit signa nefanda necis.
 Occisum sceleris proclamat ob agmina Christum,
 In que nunc genitis bella mouere iubet.
 Crimina qua superum petierunt nostra parente,
 Præcipit & natis hæc iugulare Cruce.

Dum fers nãq; Crucẽ, pœnis dũ corpus aduris,

Tũ iugulas victor crimina quequẽ Cruce.

In scelera ardenti sic prolem concitat ira,

Et sponsi vlcisci sic iubet illa necem.

O vos, christi adũ qui haud frustra nomẽ habetis,

In scelera expulso bella mouete metu.

Sponte pij vestræ lachrimas attendite matris,

Et viduæ tristis dira leuate mala.

Sæuaq; vos moueat supremi iniuria patris,

Huius & vlcisci iam properate necem.

Cedite lethiferam scelerum probitate cateruã,

Reliquias horum perditæ cæde malas.

Posteritas pereat vitiorum pessima pestis,

Virtutis solum restet in orbe genus.

In scelera audaci quis non percitus ardeat ira,

Bellũque æternum condat in ista ferus.

Inquẽ caput cædem moliri desinat horum,

Quæ domino tanti causæ fuere mali?

Nos nimis iratos stomachari in crimina Vates,

Sæuaque victores ducere bella iubet.

Pla. 4. c.

Nec crucis est domino memorãdæ cura remissa,

Cũ instar composuit corpora nostra Crucis.

Vt monet exactos, stabiles virtutibus esse
 Per mēbra expressus circulus apta virūm.
 Sic Crucis effigies quæuis mala ferre paratos
 Admonet, & gratos nos Crucis officijs.
 Nā tenet hic mediam pro centro circulus aluū,
 Brachia sunt metæ, summaq; planta pedum.
 Et Crucis in nobis confectam cerno figuram,
 Dum in latus extēdo rectus utrūq; manus.
 Ergo prius curuo cælum findatur aratro,
 Vnda det et flāmas, reddat, & ignis aquas.
 Absistant vnda flammis certare vicissim,
 Litem cum siccis humor habere sinat.
 Et rapidos penitus sistant vaga sydera cursus,
 Infima quæquē ignis, tellus & alta petat.
 Antè lenes medio pascantur in aethere cerui,
 Incipiat sicca viuere piscis humo.
 Quàm subeant animo meritorū obliuia nostrorum,
 Et trabis eueniat non meminisse sacra.
 Dumquē Dei nutu vitalem exauriet auram,
 Seruiat officio spiritus iste Crucis.

De triumpho

Crucis. Liber quartus.

ET tibi ab æthero debetur gratia cœtu,
 Munera namq; tua suscipit ille manu.
 Qua deus ïmersu sophia reparauerit orbẽ,
 Per te secretum nouit & ipse tui. Eph 3.b
 Quantũ Crux habeas domino moriẽte profundi, Eph.3.d
 Iam superi norunt, iam scit a grestis homo.
 Agminis aligeri reparas in tartara casus,
 Dum te gens humilis sydera freta subit. Pl.109.a
 Sed quàm lætatur cœtus meliora secutus
 Hanc tumida vacuos gente tenere polum.
 In proprium scapulis retulit quã pastor ouile,
 Cœlicolis errans gaudia præstat ouis. Luc.15
a.b.
 Cœlicolæ reduci festinant oscula læti
 Præripere, & gaudens excipit aula poli.
 O quanto ætheri plausu gens incolæ regni
 Accipit, ò cœlum gaudia quanta replet.
 Non tam gestit, ubi multis post conspicit ænis
 Viuere, quem natum fleuit obisse pater.

Nec sic rex gaudet, felix cum subdidis Urbis
Imperio victor colla superba suo.

Contra terricollas cessant contendere diui,
Mutuus illorum pectore vivit amor.

Gen. 28
c. Nam te scala poli mersas descendit in oras
Angelus, humana gaudet amicitia.

Colo. 1.
c. Aethera nepe Crucis cōiunxit sanguine terra,
Et concors vnum fecit vtrunque Deus.

Nam Cruce lethiferum vitiorū destruit agmē,
Causa quod & tantæ noxia litis erat.

1. Thi. 2
b. Nō nisi per lignū fit humi mediator, et aethra,
Omnia nec nomen conciliantis habet.

Indicat hoc moriens caelestis in aëre princeps,
Nam medius terræ perstat, & ille polo.

Colo. 1.
c. Sic Deus in Christo, terrarū quicquid in orbe
Pacifcat, quicquid degit in arce poli.

1. Cor. 15
d. Christus vbi patri regnum submiserit omne,
Demonis exuias, angelus ima sinet.

Huius enī in terris iam tūc ope nullus egebit,
Quod peragat, nullum denique munus erit.

Crimina tūc hominū, et varios plorare labores
Desinet illa suo caelica turba modo.

Tunc homini dabitur cunctarū opulentia rerū,
 Sorte vel angelico par erit ipse gregi. Mar. 12
c.
 Ut ducis in sortem cunctis mirantibus effert
 Hunc rex, cui fuerat pascere cura boues,
 Semine sic hominem cretū mirabitur æther,
 Mortali superūm cœtibus esse parem.
 Cynthius æquabat piceas cum luce tenebras, Ioā. 13.
 Cum posuit rerum stipite membra sator.
 Nam Deus ob lignū superis probitate coruscis
 Obscuros æquat crimine terricolas.
 Premij utrosq; pari tollit cœlestis honore,
 Angelicisque viros classibus ille locat.
 Horaq; nona. Deus patitur qua funera, turmas Mat. 27
c. 1.
 Nos superūm ligno pandit adire nouem.
 Fulgide non cura motus agnaberis æther;
 Magna tibi placida dona quietis erunt. Esa. 60.
d.
Apoc.
10 c.
Esa. 30.
f.
 Omnia tunc superi fulgebunt sydere cœli
 Longē maiori, quā modò luce nitent.
 Ignea mixturam peregrinā sphaera relinquet,
 Vnda, ignis, tellus, purus & æther erit. Apo. 21.
a.
 Tartareas iudex mittet cœlestis in oras,
 Quicquid terrestris machina facis habet.

ApoC.
21,2

Dulcescensq; maris fiet potabilis unda,
Desinet & placidum fluctibus æquor agi.

ApoC.
20,11

Aëris opprobrium supero cogetur ab orbe
Noctiuagus stygiam cætus adire plagam.

Noxia terrestri parceret corruptio moli,

Tempus & à rebus nil abolebit edax.

2. Pet. 1,

6.

ApoC.

21,6

Induet hæc flammis magnum purgata decorè,

Vertet & in melius cuncta repente Deus.

Sic dominus terræ luctum pensabit, & æthræ,

Luc. 23,

6.

Cuius monstrarunt funere signa suo.

Sorte valut natū rex cum vult tollere summa,

Hos nitida famulos murice sponse tegit.

Castrum nonnullis, vastas dat largior vrbes,

Consulis hunc magno tollit honore lubes.

Totaq; fortunas mutat maioribus aula,

Cassus & ingenti munere nemo manet.

Sic simul extollit fabricā Deus ipse ministrā,

Cum domino pœnas quæ dabat antè suo.

Nec famulam decuit vacuā mercede relinqui,

Quæ fuit obsequio prouida semper hero.

Quod decus amisit mūdus vetita arboris esca,

Iurè Crucis reddi conuenit illud ope.

Ergo quis audaci timeat nunc quærere vultu.

Quæ res existit munere cassa Cracis?

Te nequæ largitor phæbus communior extat,

Largior accumulâs munere cuncta tuo.

Arbor te retulit, cœlos quæ tangere visa,

Infima tum ramis est penetrare suis.

Di. 4. b.

Nam simul in terra dominaris, et æthere felix,

Vtilis es terris, utilis ipsa polo.

Latitæ superi, terreni poma salutis,

Tristia sed dæmon de Cruce damna legit.

Te celebrent ergo tellus, tē pontus, & æther,

Muneribus perstent omnia grata tuis.

Hæc Cruce iam sumant reparata gaudia vitæ,

Luctus & hæc fugiat, corruat inde dolor.

Fraudifer crubeat vinci Cruce ductor Auerni,

Tartara luctifero compleat iste sono.

Et fortunatos sedem quam liquerat olim

Ætheream, doleat promeruisse viros.

Dæt gemitū Eumenides tristē per tartara diræ,

Lanificæq; vultent nocte nigrante fata.

Stamina nã vitæ nequicquam frangere tentat

His, Cruce qui subeunt mœnia pulchra poli.

A Eternum crucibus colubris agit adus Auernum
 Numinis à letho rarius intrat homo.
Turba sed à stygia per ligam morte soluta
 Mellifluo letos fundat ab ore sonos.
Alba per elysios decerpat lilia campos,
 Pallidulas violas, purpureasq; rosas.
Tempora florigeris pulchrè redimita coronis,
 Inuicta palmas illa tenendo manu.
Signa salutiferi tollat uictricia ligni,
 Demona deuinctum monstret, & exuias.
Et festas agitet luctus secreta choreas,
 Concelebret gaudi quicquid & esse potest.
Letaque sectetur regē, quocūque per hortos
 Iam uolet omniferos carpere letus iter.
Florida cui resonet cantus per gramina dulces,
 Victor io eternum gloria uiue poli.
Dis hominum infelix rebus macrescat opimis,
 Perdere quas frustra nititur ille miser.
Nititur ille miser, uaftris sed nisibus aget
 Nescius electis præmia magna uiris.
Nam crudelis opus damnorum in cude magister
 Non sibi, sed supero conficit iste Deo.

Vasis & electi summū sortitur honorem,
 Quod conflare putat perditionis opus.
 Annon inuictō Iobbo molimine profuit acri?
 Quem varia seuis clade petiuit agi.
 Annon confecit damnis opus æthere dignum,
 Dum barathri flammis ligna parare putat?
 Huc te noctipotens trusit præsumptio demon,
 Omnibus inuideas, luide nemo tibi.
 Tu miser es semper, nec iam miserabilis ulli,
 Solus desperas tu pietatis opes,
 Quisq; ergo fugiat flatu insanire superbo,
 Ne ferat heu tantū tempus in omne malū.
 Parcere subiectis, & debellare superbos,
 Et solet elata trudere sede Deus.
 Turgentes & humi flatu prosternit inani,
 Ast humiles animo tollit ad astra viros.
 Cæu leo cū tremulo catulo vult parcere fortis,
 Sed vasto elatas strangulat ore feras.
 Diruit aut terræ fortes agitatio moles,
 Nilquæ solet luteis illa nocere casis.
 Nil magis inuisum domino, nil spretius extat,
 Quam mens, quæ fidit plena tumore sibi.

Rom. 9.

e

Iob. i. b.

c.

R. z. a. b

Luc. 1. e

Luc. 1. e

Luc. 14

*Aethere nil esus mittit turgentibus alto,
At demissa replet victibus ora poli.*

Ps. 130. a

*Si me (David ait) iactabam turgidus ore,
Pueris, & elato nec mihi puluis eram,
Ut puer à dulci semotus lacte parentis,
Mens ieiuna poli nectare damna tulit.
Montis ut elati volucris iuga deserit vnda,
Et loca demersæ Vallis ad ima fluit.
Sic fluuius tumido diuini è pectore doni
Submissæ properat mentis adire cauas.*

Ps. 130. b

*Cordis & in valles demissi è monte superbi
Vate Deus superas teste remittit aquas.
Qui virtute putant tumidi ditescere multa,
Parcus in hos princeps cœlicus esse solet.
At qui sese vltro probitate fatentur egenos,
Gaudet in hos cœli funderè largus opes.
Quis pietate precor tactus moueatur in illis,
Qui tumido gazas iactitat ore suas?*

Luc. 18. c.

*Iustitiam quondam iactans phariseus inanè
Nil sacra largam mouit in æde Deum.*

Luc. 18. c.

*At famosus homo, mentis cui nota supellex
Curta fuit, templo munere plenus abis.*

Natorum mulier meruit Sydonia panem,
 Dum se despectam non negat esse canem.
 Quæ nimis infami catula cognomine gaudet,
 Hæc titulum, & natae munus adepta fuit.
 Digna fuit charos mensæ decerpere victus,
 Frustula quæ tantum iacta petebat humi.
 Hostis nam eripitur cruciatu filia sævi,
 Crimine peiori soluitur hoste parens.
 Auferat ampullas, & sexquipedalia verba,
 Quicquid & inuisi corde tumoris habet,
 In sua qui regem cœlestē inflectere vota,
 Et sibi diuitias percipit æthereas.
 Mendicetq; Dei facilem tremebundus in aurē,
 Mendico superam pectore poscat opem.
 Pauperis & miseram repetat sæpiissime sortē,
 Elatas taceat iam miserædus opes.
 Hæc animi felix Christo censetur egestas,
 Quam se stellifero ditat in orbe Deus.
 Vt prolem est curæ nigrentem pascere coruo,
 Cui tamen albenti denegat ille cibos.
 Sic Deus hūc negligit, niueis virtutibus albis
 Qui sese inflatus nil et egere putat.

Mat. 19.
c. d.

Mat. 5.

Mat. 5.